

menibus sacra Reconciliationis, & Eucharistia Sacramenta frequentat. Si cum liberis, & domesticis ad mensam affidet, de auditu Concione, aut Catholici sermonem instituit, ad laborem hortatur, qui recte fecerint, laudat, qui perperam, carpit. Infantes, quamprimum voces proferre incipiunt, crucem tollare, & ad prima Fidei principia respondere docet, in labboribus, & vigiliis Beatae Virginis cum omnibus domesticis corollam Marianam genuflexus decurrit. Ex filiis, & famulis sollicitate indagat, ubi, & cum quibus morentur, an Conciona interfuerint, quando ultimo faciat Confessionis, & Altaris Sacramenta receperint. Si contingat Patres Milionario in vicinalia morari, illos diligenter mittit, ut timorem Domini, & feriam conscientiam expiationem edocatur &c. Haec, & aliae id genus iudiciorum quantum in domesticis fensus pietatis implantant, in plurimis generationes, & diuturna annorum spatia duratus. De ejusmodi domo enuntiatur fons Spiritus: (*Sap. 4. 10. 43.*) Quoniam pulchra est causa generatio cum claritate! Addit specialiter hoc ekligio: *Immortalis est enim memoria illius. Quomodo immortalis? nonne omnes famula mundi emerentur? nonne praeter figura hujus mundi? ita est, prater, sit Doctissimum Holcot: (*In Sap. 4. 10. 43.*) sed etiam post mortem corporalem manet memoria illius; quia de bonis parentibus educantur boni filii. Et per illi-fili filiorum, & sic deinceps. Mihi Pater-Familias, pollicans hoc mortal corpus quum adum erit in cineres redactum, dicit de te filius, dicit negos, haec vel illud laudabile factum didici a Patre, dicit ab Avo meo: dicit de te famulus, dicit ancilla, haec vel illam virtutem intime in animum meum implantavit meus olim Dominus, &c. En, *Immortalis est enim memoria illius. Taceo inexplicabile premium, quo te, tanquam fidem Villicum, Dominus Deus remuneratur, & ad gloriam suam invitaturus es: Euge ferme bone, & fidelis.**

¶ II. *Villicus debet damnum attendere Domini sui. Negligentia Patrum Familias in domo sua.*

6. Altera obligatio Villici est, ut dama Domini avertat; & haec eadem tua est, Pater-Familias. Quae sunt dama Domini Dei? sunt peccata, quibus anima defruntur, & peccant. O vacue fides in celo, quis vos evanescat? peccatum. O plena fides in inferno, quis vos implevit? peccatum: &c. Contra hunc Dei inimicum, quikuis Christianus est, viribus omnibus pugnare, & praefertur Pater-Familias illud e domo extirpare, eliminare debet. Quid? ait nonnemo: an ergo peccata domesticorum pertinent ad me? atamen habent, ipsi se curent: &c. O imprudens, falleris, & graveris falleris: si enim peccata domesticorum nihil ad te, cur praecepit Apostolus (*1. Tim. 5.*):

*Si quis fuerum, & maxime domesticorum curam non habet, idem negavit, & est infidelis determiner? Erunt infideles invigilant, ut subditissim ad sua facta precepta vivant; & pro pudore minus faciat Christianus Pater-Familias? credere milii, crede, tibi imputatur, quidquid malum inter domesticos agitur, ad negligentiam Patris referuntur. Assolutio filiorum, & omnia, qua de liquoribus regreditur, ait Origenes. (*1.1. in Job*) Pro quantum pavidus, trepidusque contremuit Jacob, cum sacer eus Laban illum e domo sua abeuntem furi acusaret (*Gen. 9.*). Cur furiatur est Dost men? an vera erat hac imputatio criminis? era falsissima. Ergo Jacob innocens erat? innocentissimus. Cur ergo pavet? cur temet? Nimis cogitabat prudens Patriarcha, si ego solus forem, facili negotio possem meam demonstrare innocentiam: at quoniam numerosam familiam in comitatu habeo, me tu, ne ex famulis unus penates Soceri absulerint, & liquiderent inter reculas inventi fuerint: furum milii, tanquam Patri-Familias, imputetur. Ita in hunc locum animadvertisit Oleaster (*in Gen. 9.*): *Timui, ne forte scordatio est inveniatur. Audi ita, mi Pater-Familias? Jacob timuit furum, a domesticis patrum, nisi imputatum iri, & tu non meus, ne Deus gravissimam rationem a te exigit propter peccata domesticorum, qua ex tua negligenti proficiuntur? Redde rationem vilificationis tuae.* (*Luc. 16.*) Quid respondebis Deo Iudici, quando rationem expones, id quod nullum propositum sollicitudinem adhibueris indagando in vita filiorum, & famularum? id quod deploret factus Hieronymus (*ad Job*): *Selenus male dominus noster scire novissimi, & liberissimi, ac conjugi viae vicinis canentes ignorare. Quid respondebis Deo Iudici, quando rationem expones, quod filios, filiisque pro libitu hinc inde evagari permiseris, parum sollicitus, ubi, & cum quibus morentur? Quid respondebis Deo Iudici, rationem potestum, quod impudentes filii loquelas cum silla & complacientia exceperis, id quod dumdam dannavit gentilis Quintilianus (*1.1. Orat. infinit. c. 2.*)? Gaudemus, quid licetius dixeris, & risu, & osculo escipimus. Quid respondebis Deo Iudici, rationem potestum, quod scivis famulum pejare, blasphemare, procari, noctu & domo abesse, nec tam eum petulantiam studueris frenare? quid respondebis Deo Iudici, rationem potestum, quod adverteris quidem ancillam nodusurgere, cum proco colloquia misere, aut omnino intra domum admittere, nec tamen separaveris paleam ab igne? Vt tibi! qui haec peccata omnia, & quae inde consequuntur, tuz negligentia imputabuntur. Mox ut advertit Sara Abrahami Uxor, quod ille filius Agar cum filio suo Iacob ludet lumen minus honestum, & impudentem, rexit ab Abrahamo: *Ejus ancillam, & filium eum, vel altera vice castigatus, non excendetur, ejus: si ancilla***

[De consideratione] Judicii Divini.

la una vel altera vice monita non resipiscat, ejus: secundum est carcinoma.

7. Scio, quid opponas, si patiatur, inquis, mea res domesticia: famulus est laboriosus, ancilla est sedula. &c. Egregia, & Christiano digna excusatio: O crucifixe Redemptor: ex, hunc denique ventum est, quod Christiani tui plus suum, quam tua danni attendant: plus modicum lucellum affitem, quam tuum praecepsum, quoniam ne istud quidem dulcem, quod sibi fingunt, adquirant, ubi tua benedictio deficit. Dixi, imprudens Pater-Familias, quid agres, si famulus pestilenti ulceri, vel lepra est infectus? confessum, sine omni morte ex adjudice effe pellendum, ne luens inter domesticos propagaret: & villores tibi sunt anima domesticorum, quam corpora, nec metus illis affari scelerum peccatum a libertinofico famulo, aut ancilla? &c. Fac, per me licet, quod libet, attende lucis tuus, gratulatori tibi exanimis, si annuatim tibi famulus, aut ancilla tringula argentes prosperetur; nam & istud lucrum est, pro quo Christus olim erat venditus! ut si exhortabis ad tantum crimen, Redde rationem vilificationis tuae. Quid factu opus est?

Recordato reddenda ratione excitat ad opera Vaccinationis nostra rite praeganda,

2. *Propositio.* Respondeo, ut munerus, vocationisque nostrae partes magna cum fedulitate explemus; non est potentior stimulus, quam frequens recordatio hujus ipsius gnome: *Redde rationem, (*Luc. 16.*) agite Christiane animae, in omnibus operibus vestris cogitate Dei iudicium, & haec iudicis memoria vobis infor- faverit, ut contra tentationes, infor fieri contra peccata, instar stimuli contra tepiditatem.*

3. *Introductio.* Sapientissimus Solon prescripsit Atheniensibus legem, ut civium singuli quotannis prefecisis suis, ac tribunis rationem redire tencantur de vita, vieti, arte, domo, & negotiatione: si quis reprehendebatur prodigis, qui ultra redditus annos bona sua dilapidabat, non mitius, quam furti reus paniebatur: unde factum est, ut Atheniensis in negotiis, ac rebus suis quam cautissime agerent, & nemo facile nisi locuples, & fortunatus viveret. (*Bosseus hoc Dom.*) Si efficere id ponit ratio danda homini, nonne multo magis pavor iudicii Divini nos extimulare debet ad munera nostrae partes fedulo agendas? certe cum facer Psaligraphus (*Psi. 74.*) nos hortatur: *Nolite inique agere: Nolite inique agere: potentius motu hand adjecti polembaritatus est, nisi illud: Quoniam Deus iudex est.*

4. *Confirmatio.* Et primo quidem recordatio iudicii potenter exhibet a peccatis; impossibile enim videtur, in scelus posse prouere illum, qui strictissimam rationem, Deo iudici, & vindicta dandam, ante oculos habet. *Con-*

sulamus Iosephum Aegyptum: (*Gen. 39.*) scitis, quomodo in domo Putiphari famulum agens, ab impura illius uxore ad nefas facie sollicitatus: *Per angulos dies mulier molles erat adolescentis.* Quado, quis non conficit hic frasile vitrum inter lapidum factus? quis non conficit paleam inter medios ignes? quis non conficit columbam inter milos? an fractum est vitrum, an arsit palea, an perire columba? nullo modo. Vicit, triumphavit, innocentiam servavit. S. Chrysostomus (*Hom. 62. in Gen.*) magis prodigium reputat, Iosephum evanescere libatum et tentatione, quam tres pueri ab igne fuisse illatos in fornace; isti enim folum ad extra, ille vero ad extra, & ad intra ignem patiebatur.

5. Verum edic, castissime juvenis, unde canum tibi, & adeo rarum robur? unde tam illustris victoria? percipite cauffam, Auditores, quam texus Hebreus iniquitatem ad mentem Septuaginta interpretum: (*apud Lan. hom. 5. n. 17.*) Non otio Iosephus ingressus est cubiculum Dominae fuz; sed, ut inveigilare scripturam rationis sua. Illo ipso tempore erat occupatus rationis sua Dominus deponendis, conferbatur activa, & passiva, & getti muneris administrationem scrutabatur: aderat tunc Dominus, & ad celus provocabat occupatum; sed impossibile judicabat crimen: *Quonodo possum hoc malum facere?* quia te ad gravissimas maneris sui rationes brevidas obtrictum videbat. En, Christiana peccora, danda ratio cohibuit Iosephum tibi fratere, & vos a peccatis retardare non posse strictissimum iudicium; quod vos expectaret? Abhoco vos: si infernalis tentator ad nefas inviteret, si ad impudens facinus, ad lucrum iniquitatem, ad blasphemiam, ad detractiones, ad vindictas exsimulet, in memoriam revocare eructum Dei tribunal, & certe dicetis cum Iosepho exclamare: *quonodo possum hoc malum facere?* quonodo possum, brevi ad iudicium citandus, quonodo possum brevi, si consentiant, condamnandus audite Chrysostomum hanc in rem in differentem: (*apud Socrat. script. sel. pauli. 26.*) qui hujus diei obliviscitur, tanquam frano abiecto, in precipitum fertur: ita econtra, qui hujus diei continuo recordatur a precipicio scelerum securus est.

§. II. Memoria iudicis expurgat velutulas petitorum.

6. Neque solum a peccatis potenter revocat memoria iudicis; verum etiam peccatorum velutula mirabiliter ex animo expurgat: quia tunha peccatorum reliquia? sunt pravae inclinaciones, in veterata confuetudines, inordinatis affectus erga terrena, conscientia laxitas, vivendi libertas: ha sunt rubigo animi; sed memoria iudicis lumen est, que rubiginem erudit: ha sunt corua auri; sed memoria iudicis lumen est, qui scoriam exquirit: ha sunt depravata anima; sed memoria iudicis balneum est leprosa sananda saluberrimum. Naaman, exercitus Regis Syriae Princeps, immedicabilis lepra diu afflictus, non

fine admiratione totus exercitus repente ita mundatus fuit, ut infantis recens nato mundior appareret: *Ere refluxu auro eis;* sic infans recesserat. (4. Reg. 5.) Quo remediuofuis est? remedio facili, & expedito. Eliseus Propheta fuisse illi: *Lavare sepius in Jordane.* Lavil, famatus est. Christiani Auditores, hanc figuram remoto cortice intuecamur.

7. An desideratur aeternum salvati? sine dubio: verum ad consequendam salutem opus omnino est, ut ante Dei tribunal instar innocuum parvulorum mundi compareatis: *Nisi conserves frumenta, & officia tua, fieri parvula, non invictibiles in regnum celorum.* (Math. 18.) O misericordia! quam procul propter dolor abeas a munitione parvulorum, considera te ipsum a capite usque ad calcem, & compertes, nimis quam verum esse de te illud Hizae: *a pluto pedis uirum ad uirtutem capitum nos est in eo sanctis.* (Ls. 1.) Caput tuum plenum est ambitione, oculi concupiscentia. *Oculos habentes plenos adulterii.* Manus tua replete sunt iniurias: *Mons verus plena sunt sanguinis.* Pedes tui ad flagitia festinavit: *Pedibus ad malum currit.* Ostium impunitis, blasphemias, juramentis, & detractionibus abundat: *Sepulchrum patet est guttis sanguinis.* &c. (P. 15.) Eheus! nonne haec leviter est supra immunditatem Naaman? cupis autem fanari, & ad infinitum munditudinem reduci? age, utere eodem remedio, quod Eliseus Nazarenus suscit: *Lavare sepius in Jordane;* volo dicere, frequenter ante oculos tibi sanare Divinum iudicium: Jordanes enim iuxta interpretationem S. Hieronymi (*in 4. Et. 4.*) idem lonat, ac iudicium: *Flosius Jordani, id est, fluvius iudicis.* Hoc iudicium in mente reuoca, & quidem sepius in hebreomade, id est, diebus singulis; immo in omnibus actionibus; & dices omnem peccatorum fortorem ex animo evomerere; dices cautius incedere; dices sancta conversione in via mandatorum progedi; dices mundana contumere, & ad cœlestia aspirare. &c.

§. III. Memoria iudicis tollit regiditatem in aitionibus.

8. Nec satis hoc emolumentorum: Memoria iudicis non solum a peccato retrahit, non solum a peccati reliquo expurgat; verum & singulariter excitat ad functiones offici, & votacionis nostra rite, cante, ac felicitate peragendas: non est potenter tepiditatis inimicus, quam memoria iudicis: cogitet quis, in omnibus actionibus suis sibi in aures dici: *Redde rottorem;* & certe, excuso omni corpore, numeris sui patres accurate explore contendet. Pilatus era iniquissimus iudex: judicavit secundum relpectus humanos, attendit amicitiam Celsus, iudicavit minas, rationes status. Dei Filius nihil invenitum reliquit, ut miserum suum membris commoveret: admovit per proximan collocacionem, admovit per agnitionem fuit innocentia, admovit per somnium varidicum uxoris; at cum ista omnia nihil proficerent, incep-

De confederatione Iudicii Divini.

incipit: *Amen dico vobis, amodo videlicet filii unum hominum venientem in nubibus castum posseflare magnum, & maiestatum. (Matth. 26.)* Cur Christus mentionem fecit iudicii? nempe quia potentius remedium non est hominem cohendi in orbis, & excitandi ad recte observandas muneras sui partes, quam mentio iudicij. In felix Pilatus, cuius obstinaciam non frexit hoc tonitru: audiamus ergo aliam historiam, ubi meliores cortes intuecamur.

9. Adolescentulus, unico Matris folatio, consilium erat a rebus humanis abesse, & falutem, quam in mundi pelago fluctuantem sentiebat, in portu facri Asceterii querere: oblitus Mater, & suam orbitatem cauilla, cum lacrimis retardare contendebat filium: has lacrimas illa validissima scuto repulit: habendam sibi sua salutis curam, velle se extra periculum per arcis viae compendia calum petere, ne cum turba, laxioribus spatiis affluera, aliquando repellunt timere cogeretur. Ita vicit Matris preces, abiit, intra claustra Religiosa se abdidit. At paulo post, ut homines sumus, a primo fervore remittere, in virtutum studio intrepere, ad voluntates, quae super generose abdicant, eminus anhelare, & laxitatis fecutor salutis curam, quam sibi propositum, negligere ceperit: Nil profuerunt aquilum exempla, nil fenum monita, nil majorum imperia. Inter haec senio confecta moritur Mater non sine mortore Filii, cui ut liberius vacaret, declinatis arbitris, in locum solitarium fecerat: primo lacrimis, deinde lacrimarum sura fopori ex dedi, sed fopori terrifico non minus, quam fatuari.

10. Vetus sibi est adolescentis in vasta regione constitutus, ubi circum circa excubante praefidio nullus effugii locus patebat. Ab alto emicabat fulgorans fella, terrible tribunal, vacuum quidem adhuc, sed quod in momenta iudicem expectabat: audiebant tuba, duechanter rci, & immense molis liben proferrebatur. Infra stabat hominum turba, confili iops, plangentes pectora, & crines vellicantes per timore: ali iuvinicordam orabant, ali locutum mininas implorabant, ali calum, & terram germitibus complebant. Obfusput juventus, praeparare fore examinis: sed luctuosissimum illi fuit spectaculum, cum invicte hanc turbam etiam Matrem intueretur eadem calamitate, qua catari, afflant. Hanc cum videret, vicefim vius ab illa fuit; hasti artorius mater, dum filium pavitatem, siveque rebus diffidentem conspicit: diu non repertit, quid loqueretur: deum media inter admirantem, & exprobantem quaerivit. Haccine est illa talis cura, quam crepitantibus buccis tortis jaestat? Haec vita, quam instituerit, privilegia? idee tu pes omnes, opesque mortales abiceris, ut nobiscum hic hodie palere posses, & formidare? &c. Erubuit hoc Matri convitio adolescentis, & dum exultationem, qua se illi purget, nullam inventat, sive pauper habeat, quod dignum pessime divisus videatur. Quid agitur in curis, & tribunaliis? protegantur litigia ut litigantes emungantur; delicta pauperum caligantur, di-

bat toto corpore frigidus sudor, & omnibus adhuc membris vigil tremicet. Quid porro, totus deinceps fuit alius a seipso: Nemo illum in virtutis studi vincere, nemo in partiendo desiderio squar: nil eodem ad vigilias alacritus, nil ad abstinentiam promptius, nil ad voluntaria corporis tormenta severius. Verbo: prodigium erat sanctæ austerioris: cunque a fratribus moxeteret, ut mitius fecum ageret, identem oggerebat: Non potui sufficere oblationem Matris, quomodo potero iudicis? &c. &c.

11. Epilogus. En Christianz anima? quid iudicij memoria possit, Vos quid? ah! obsecro vos, verba hodierni Evangelii, *Rede rationem semper habete in corde, semper in oculis, semper in auribus, semper in manibus, &c.* Immo hæc verba inscribete domus januas, inscribete mens, inscribete letictis, ut in omnibus actionibus memores sitis Divini iudicij. Ita fet, ut vitam omnis navi expertem trahatis, & futu-tem conqueamini. &c. &c.

Dominica VIII. Post Pentecosten.

C O N C E P T U S III.

Agitur contra furta fraudes, & injurias, in negotiacione, & commercio heri foliatis.

Autem vobis vilia frater: quid faciam; quia dominus auferit a me vilificationem! Luc. 16.

EXORDIUM.

Olim sancta eras hominum fidellitas,
nunc usque mera fraude.

1. Profecto rem admirata dignissimam esse arbitror, quod gentilis Putiphari in Egypto integrum, cellam, culinam, horream, iumenta, omnemque supellectilem credidit: Iosephus erat, quai vilius, & administrator reum omnium: *Propositus omnibus gubernabat reitatu sui domum.* (Gen. 39.) Et quidem gubernabat tanta cum dexteritate, sapientia, ac facilitate, ut Domini sui divitias haud parum augmentarit. Pro quantum discrepabant illa tempora a nostris! *Viles temporibus, ait S. Ambrosius (c. 3. de Off. v. 10.) ades sancta eras fides, ut fallere aliquis posse non crederet.* Nunc inter Christianos vix repertur quilibet, cujus fidelitate tuto confidit: posuit, pacem datur vilius iniquitas, qui ex injuriosis, & fallacibus luxurie direcere fatigunt. Quid agitur in palatiis Principium, & nobilium? omnes vorax fudent. (Joram. 6.) Opprimuntur subdit, angentur tributa, diripiunt agri, ac vineas, & ut ait S. Ambrosius, (*in 3. Reg. 21.*) *infuriam pusium potestisse, si pauper habeat, quod dignum pessime divisus videatur.* Quid agitur in curis, & tribunaliis? protegantur litigia ut litigantes emungantur; delicta pauperum caligantur, di-

vitum disimilantur; quia muneribus illi corrumptunt justitiam: advocati abscondunt scripturas, & documenta necessaria: utriusque partem serviant, ut utramque expeccat. Quid agitur in mercatorum tabernis? augmentum ultra dimidium pretia, nunc mercimonio corrupta venduntur pro bonis, nunc miscentur liquores, nunc fraus sit in peculio, in pondere, & mensura. &c. Uno verbo: quamcumque urbem, aut communatem perluit, non deficit in platea gus mura, & dolus. (P. 54.) Extincta jacet antiqua fidelitas, disparatur Caritas, qua: non queris, que sua sunt, succedit iniquitas, deceptio, & fraudulenta. &c. Non opus est amplius turibus, & raptoribus, quia homines simplices, ac sinceri per quotidiana commercia, per lures, ut ita dicant, privilegios emeruntur.

2. Proposito. Venum quid ad hac conscientia? quid lex Divina? quid ipse Deus? Hoc in presentiarum peripiciamus. Heu! quam multitudine villici iniquitatis, qui quamvis ad tempus, neficio quibus dictaminibus, conscientiam loquuntur; nihilominus aliquando pleni anxietae ejulantur: **Quid faciam? quid factum?** quia Dominus auctor a me: quid? & bona temporalia, quia perdidi, & aeterna? que non acquitivi. Favete.

Et quidem non tantum inter magos, sed etiam inter triviale homines.

3. Confirmatio. Quid haec materia ad nos? ait nonnemo: Esto; quod Principes subditos tributis fatigent; etsi, quod iudices litigia producant; etsi, quod mercatores mercimonio corrumptant: Inter nos neque Principes, neque iudices, neque mercatores reperuntur. Quid haec materia ad nos? Parcite, Parcite, Auditors. Injustitia non solum sciro, sed etiam lino, non solum cepstro, sed etiam acu, fibula, dolabra, mallo, & stivis adharet: Injusti sunt opifices, qui laborem v. g. vefem, autcaleos ita ludicr conficiunt, ut quod per annum durare debuerit, intra mensum destruant. Injusti sunt operari, qui, dum pro diuina mercede conducuntur, pigerrimi sunt, & operas du prolongant; econtra, dum pro certa mercede summatum constitutur, laborem perfundunt deplovent. Injusti sunt uxores, qui maritos numeros elepunt pro paragis & radiis aureis, aut argenteis, coliguntur ex dono obvientes mentintur. Injusti sunt filii-familias, qui parentibus pecuniam auferunt ad lufus, ad comediones. Injusti sunt famuli, qui, labores stipendiis maiores esse rati, putant, sibi competrere jus aliquod tacita compensationis. Injusti sunt mendicantes, qui, dum domi sati habent, unde vivant, aut manuum labore panem lucrari possent, mendicato vivunt, aliquid pauperibus stipendio sustentantur. Injusti denique sunt Agricola, qui arando limites transgrediuntur, peccora male custodia in alienos agros evagari

finunt, auctores emunt, mercedem famulorum aut operariorum defraudent, aut diu differunt, famulos, finito tritura labore, ex rationibus studiose ementitis dimittunt, illis omnia, quae frangunt, immisericorditer de mercede detrahunt, illas panni linea ulna, quas annuatim pro stipendo habent, in materia villissima, ac crudissima solvunt, denique debita contrahunt, nec unquam compenare cogitant. Quid dicam de decimis? ibi certe magis, quam in aliis quibusque obligationibus ingenio est avaritia, & mille exceptions simulari, mille fraudes exercet. Scio quidem, quod nemo ex istis fit, qui non palliata, & praetextus obtendat, quibus se exculpet; verum certus sum, quod aliter vobis vestra conscientia loquatur, & hæc illicita esse dicitur.

Conscientia furum irrequies est.

4. Furum nonnemo Sancto Medardo Episcopo bovere & stabulo furtive abegit: sed ecce, dum jam tam habet, campanula, quam pecus & collo pendulam habebat, repente etiam non motu sonare, incepit: obstruit ergo tano, & grammie; campana pergit sonare: eruit lignum, seu milleum, nec sic tacitum garrula: abiicit ergo in abstrum angulum, eamque faramentis, & quisquevis cooperit; sed neque sic erat malo remedium: perexit indecens forare campanula, donec, molefici ionis portet, fur furtivum pecus suo Domini restituit. (Rheden. Tom. 3. & Justit.) Talis irrequiescampanula est conscientia eorum, qui lucis inquisi-
tio-
nem saginari student: excoegerit prætextus, & effugia, quicunque velint, semper latrat, semper sonat: & præterim, cum infortunio ingruit, statim reminiscuntur isti, metuuntur; forsan vindicta Dei super me propter illam, & illam fraudem, quam feci. &c.

Et obols iniquus receptus deorat decem alios.

5. Neque decipiuntur haec ex parte; bona enim, in iusto adquiritur, non propter orationem: **Nisi prudenter thauasi impetratis;** ait Dominus per sacram Proverbiathen: (Prov. 10.) Quemadmodum enim argentinum aquarum guttulis madefactum est, ut humectata tincas gignit: ita opes, quae lacrima pauperum humectantur, faciliter corrumptuntur, & percunt. Prophetæ Habacuc postquam dixit: (c. 5.) *Vestis, qui multiplicat non sua, paulo post subiungit: Nunquid non repente confundent, qui mandant te, & suscitabunt laetare te?* Esto, quod aliquamdiu in pace, & quieta posse in iusto parte refines, nihilominus cum minime putaveris, confundent, qui in iustis litigis te depauperant: veniet inopinus grande, & fæget destruet; veniet fulmen, & horreum incendit; veniet lues pecorum, & stabulum evacuabit; veniet morbus, & inuitatenem corrumperit; ubi enim iniquus altervatur obols,

De iniquis in commerciis.

ibi nulla Dei benedictio, sed infortunia, & misericordia impendent. Quis videt Prophetam Zacharias? **Vobumen solam.** Quis in officiis numerat? **Makabistis?** & quosdam volvit? audi, quo ingrediebatur: **Eduum illud, dicit Dominus,** in domum fratris. Et quid istagat ille liber? **Commissarius in modo domus tuas.** & **Confusus esam,** & **biga ius, lapides vobis.** (Zach. 3.) Ehe mi Christiane, unde venisti? quod ei domus tua calamitatem nunquam discedit? cave, ne domus tu sit domus libris; quia per aereum volant infortunia, domusque injustas ingrediuntur; &c. Quis immo haec Divina maledictio non tantum destruit bona in iusta, sed una cum illis etiam iusta; unde effatum illud in viñacionis invalidum, quod unus namnum in iusta partis deorum decimalis iuste adquisitos. Id quod Dominus Deus communi-
cavit videtur per Prophetam Job, iniquis: **Dicitis, quas depravatis, evomis, & de vester-
eis extrahat eis.** (Job. 10.) Patriarcha similius: quād ut intelligatur, **Audidores, considerate,** quid vomitus cauterit: **Vomitus (ut verbovenia)** non solum cibos inutiles, ac noxiis & stomachacherrit, sed etiam profanis repellit. O fraudule! O injuste Euclio! nunc quicquid in finum tibi applaudi, cum pauperi operario vel unicūm aplaudiuntur libraturave possis. Verum, non frustratur Dei verbum: vellet tempus, veniet forsan paulli post, cum una cum hoc tenacissimum & amplius effundat. Vos vero, o pauperi, o inopes, nolite invide temporanea felicitati iniquorum divitium: **Nisi intruderis ad possessionem iniqui, at Ecclesiasticus (v. 5.) Ioseph.** Deum enim intrudere: certe vici-
cibet, vindicabit.

Non sufficit restituere facta Ecclesie. Ecclesia fulminibus ferimus propter hanc in iusta oblatam.

6. His cœlestibus mortis, ac minus deterriti nonnulli fecum ipsi discernunt, anquitare: Sit ergo: quod titulus minus auctor pollicet, diffidat in pauperes, impendam in sacrificia, donabo Ecclesie. O enigma inane! erratis. Diligimus, erratis: quid enim decepto, quid damnificato except per compensationem alteri factam? Restituiri fieri debet Domino suo: quin ipse Deus nautas, & abominator bona in iusta sibi oblati, audire iterum Ecclesiasticum (c. 34.): **qui ex fæcibus faciunt ex sapientia pauperum, quoniam qui visitant sicut in conspectu Patris sui.** Tigrina verit: **Filium eorum patre malent finis est.** Perpendite, obsecro, quantum nefas commisistis, et, qui innocentiam natum, inpeccante genitore, jugulare audierit: id ipsum nefas commisisti, qui Deo, aut Ecclesie oblationem facit ex eo, quod pauperum est; substantia enim ex vita pauperum, pauperis autem specialis titulus sunt Fili Dei; quicquid ergo ex substantia pauperum oblationem facit, ex vita filiorum Dei facit oblationem. Percipite hiscupere re explicationem S. Gregorii (4. 7. Epist. 111.): **Quantus dolor patris est, perpendamus, si in eis conspectu filii visimmo;** & hinc scilicet cognoscimus, quantus opid Deum dolor exacerbatur, quando et fa-

tristum ex regina tributatur. &c. Nuncis admissis rationem, cur nesciunt sublimi adeo frequenter in Ecclesiis decidunt? quod, cur dominus Omnipotens non indennes conservat Ecclesiæ, ac loca sacra, in quibus ipse in Eucharistico Panem habuit? Nimirum haec ipsam huius rei rationem affinat multi Doctorum: quia nimirum plurima haec iustus bona furtive adquisita in compensationem (ut incepto putant) Radios donantur, & quoniam Deus extreme edit iustitudini oblationes rerum furtivarum, ideo cas trifulci ignibus excindit, ac pestilat. Ne diligite, mei Christiani, bona in iustis parare. Iusti debent non alteri, nisi iustiam pauci. **Eheu difficulter sit restituere, diffidit tamen et damnatio.**

7. Eheu! ingemilis forsan nonnemo, ardua res est restituiri! difficile est privari illis rebus, quas dicit quæste posset! quid dicent de mechoniis? quid liberi? quid viror? quid maritus? &c. Mi Christiane, non nego artuum esse: reverum quid difficulter est, semper versari in iniuria Dei; ani malorum facies viles aliquid boni transitorii? certum est, indubitatum est S. Augustini effectum (Ep. 45. ad Macer. Ed. sexta c. 1. causa 14. q. 6. Juris Can.): **Nisi remittas peccatum, nisi restituatur oblatum.** Et ta eligere inavis peccatum, quam gratian? In pro pagilio terra via renuntiare integrum calo? tu praedictis tolerare tormenta gehennæ, quam facere modicum, quantumvis ardum, tui ipsius victoriam? audi ergo, quid S. Gregorius Turicensis (I. 1. de Gloria Mart. Iosephi) enarrat, & docente, quid in hac re fieri expediat.

8. Femina erat, qua hypocrifica pietate cellos, annosque hominum mutum trascurat, & ut ultimationem terram in Iordanem Palestinen, quam Divinis Redemptoris suis vestigis sacraverauit, frequenter invicit. Hac occasio illi fuit colligende penitentia; quippe fidelium liberalitas peregrinanti multas concevit stipendia ad redimendos captivos, ad inopes suitentados, ac loca facia reparandas: haec pecunias vestigis lemnia non in Terra sanctam pertulit, sed clam domi in terra defecit. Subinde repentina morte extincta est. Episcopus loci iuber in defuncta pecunias inquisitionem fieri, sed nec ipsa superbes filia interrogata respondere quidquam potest. Mater occulta omnia domi defodiente, quare inquit, omnes eisdem angulos perforati, tandem thesaurum alte tumulatum repererunt. Indigenas facie Antites nolite sceleram pecuniam in alios usus impendere, sed in detractionem flagiti iuber eas super insame mulieris cadaver in sepulcrum jactari. Quid evenit? audite, & obtrupescite: per integrum triodium funeris illam voces & sepulcro perseptas sunt mulieris clamantis, ac expulsatis: **Uit me aurum, uit me aurum, aperi et deno sepulcum;** & ecce horribile spectaculum! vi-
tium est liquefactum, & candens aurum in illarum lucentis flagitia in eis multioris tangunt rivos in flu-

influere: quo spectaculo indicari volui horribile tormentum, quod infelix illa in gehennali carcere aeternum patietur. &c. &c.

9. Epilogus. Quid ad hoc, mi injuste Euclio, qui bona iniqua aut sitis, aut poidies? an poteris sustinere tale tormentum? nonne si nunc in hac vita aut male para reddere, aut unicum digitum ambwendum prabere debes, malles fortunatum omnium facturam, quam tantum cruciatum subire? & non idem est facis propter infernale supplicium, quod incomparabiliter crudelis est? an iperas forsan, Deum misericordioris fore erga te, quam erga haec faminam? actus agis, refutendum est, aut ardendum est; esto, quod interim peregrinations institua, clementinas facias, jejuna frequentes, Ecclesiis pia legata constitutas: esto: quod vita aueritate cum Anchoretis dectes: fructu sunt omnia; & tu ardendum est, aut ardendum est. Non remittitur peccatum, nisi refutatur oblatum. &c. &c.

Dominica IX. post Pentecosten.

C O N C E P T U S I.

De infelici morte peccatoris representans sub schema exsidi Jerolymitan.

Cum appropinquaret Jesus Jerusalēm, videntem cīvitatem, flevit super illam. Luc. 19.

E X O R D I U M .

Sicut Christus flevit super interitus ubi Jerusalēm, ita flevit super interitus peccatoris anime.

1. Redo eisdem, quod misericors Christus amare flevebat, confidendo infelicem intericum Jerolymitanam cīvitatem: post quadragesima annos enim aderant armati exercitus Titii, & Vespasiani, campue in urbe adorantes tragediam, qua lucescere nūllā narrat historiā: alia urbes, ac Provincia nonnumquam per singula mala interior, uti haec fama, alia bello, alia morib: at quidecumq; ipsiā militum mundus tulit, facta quā agmina, urbem Solymanū inundavit: in celo horribiliscometa nūllit, & iōl inimico spēluncō obliterabat: in aere terrifice spiritū voces audiebantur: in urbe nūllī ruina edificiorū, cedes, inanes, inopia, morbi, mortes, sanguinis effusiones, & pereuntium ejulans; ita, ut & hostium animis in commiserationem veris, Titius, & Vespasianus publice protestati fuisse dicantur, te ad inferendā tamā mala, nec voluntatem habuisse, nec virēs. (Israh. 1. 6. & 10. & 10.) Quid mirum, inquit, quod Christus Dominus amarae commiserationis lacrimas fuderit? An alterius modo sunt lacrimae? nequitquā non adhaedunt flet? omnipotē supra urbem Ierusalēm nequaquam: sed supra animum, cuius figura, ac typus erat nūllī illa. Hęc cīvitati-

mom mysteriū prefiguerat, ait S. Bernhardinus S. Dennis: (ad lign. an. ar. 3. c. 1.) Non etiam sumus levissimi, que deficit, ait Origenes. (hom. 28. in Luc.) Non sibi cīvitatem terrenam felici, sed principalius animam: non rūnam lapidem, sed virtutem, ait S. Antonius Paduanus, (apud Monach. Dom.) Quæreris, quanam anima figurata fuerit ab excido misericordia illius civitatis? dīmūr illa peccatoris anima. quia Christus Dominus in tremendo illo mortis articulo prividet ab infernalibus inimicis obsidem, milles afflictionis, & angustiis, confidem. Ita Gloria. (bīc.) Quid Dominus sc̄iudicauit hīpiorū fecit? hoc quod quotidie per Elētēs (ut in Ecclesia agit) plangit reprobat, -- qui dīmūrū damnationē sum p̄cipiērunt, sc̄ipio cum Elētēs lacrimis plangunt.

2. Propositio. Agite Christiana anima! hanc dilectionem fratrum anima peccatoris pallidisper perpendicularis, non animū in membris, nisi ut lacrima penitentia super peccata fundam, antequam Christus fundat lumen nos lacrimas commiserationis. Videntem cīvitatem, flevit super illam. (Luc. 19.) Favere.

3. L. Animā peccatoris in morte obdederat dominis,

3. Confirmatio. Primum agnitionem lacrimam suarum allegat Christus his verbis: Venient dies in te, & circumdabitis me inimici tuī olla. &c. O peccatoris anima! venies, ne dubitas, dies, venies irrefragabilis hora, tua audies, actam esse vita fabulum, magnitudine esse: tunc inter ultimos mortis finguiles, clausis, ac nictantibus oculis, vires, infernales bellus sursum adfici, tuncque lectulum circumtingere: five supra, five infra, live ad dextram, five ad sinistrum oculos conjicia, ubique aderit hostiū in tunc perniciem conjugata multitudine. Quis tibi hinc animus erit? quis fenus audi, quod Regum historia commemoret. Rex Syriae Beatae emitit quandam milites, ut Eliatum confusis suis infelium caperent. (4. Reg. 6.) Quid Prophētus rogavit Dominum, ut militum oculos excaret, ne ab agnoscerent: lacrumā ut petuit: tunc obviam ex procedens ipponit, ut Eliatum in manus eorum tradidit: exultabant illi, & praecūtūtū alacritate sequerantur. & ecce, obexcates milites in medium duxit Samaram: ibi abiecta oculorum caligine, visibant, te in bottinūtū intermedio hostis stare. Aperiuntur Dominus oculorum, & viderunt se in media Samaria. Quis fatus explicet, quis stupor, & tremor occupari auctoritos milites cum te abeque effugis ipse in animica cīvitate, in arbitrio hostium intubantur: certe mori maluisent, quam tanto pavore conformati: quod amamus Gethybonum. (hom. 28. 10.) Maxi uirūtatem ingressi sunt, clausūtū portū, occurrit populus, Rex Ierusalēm, impetu omnes, cuncti miserunt. Tunc, redditio ejus, lamentantur, rane se captiūtū, rane reūtūtū, & recrogantur. Hęc figura Scripturae: Audiamus

De infelici morte peccatoris.

multe explicationē Dōcūtū Sanchez: (in 4. mina, ac conatus anima, & peccatorum suorum obtutum fugere volentis! ita enim expreſſe fecit sanctus Ephrem. (apud Socrat. ſuam. 31. 1.) &c.

3. III. Peccator meruit tentare desperationē: Denique ultraeōmē plorandi rationēm exp̄tent Chalcius Dominus his verbis. Ad terram preferant̄, & filii tuos, qui interficiunt, & non reliquunt in te lapidem super hominem. &c. O peccatoris anima! te ierūm tangit hac analogia: infernales inimici, in tuam perniciem concurrit, te intuītū fecerunt tuorum contritam proficiens in seruō, id est, in delperatōnis abyssum. & filii tuos, qui in te sunt, id est, opera tua bona, in tribulis confundebas: non reliquunt lapidem super ierūm, id est, nihil speciūt, aut horro cogitationis, tibi reliquunt faciunt. O infernalem conditionē, incidere in hostem crudelen, & misericordiū! audite minus Apocryphae Mal. Veretur os maris, quod defraudeat, ut veritabiles habeat irammaris. (apoc. 12.) Aut aliqui, qui in suis fortunis, in invictitudine, in felicitate mundana firmos, ut stare infor regis arbitriūtū, at ad te! fuit aliis, qui plenūtū fuit amatitudini peccati inimicūtū maris, at ve, mari! Verum, cui in mortis dicitur diabolus habere iram magnum, an enim non temp̄r inactūtū, temp̄r inuidiātū? ita est, respondebat S. Gregorius, temp̄r inactūtū, temp̄r inuidiātū, verum compariatione ire ultime, qui in mortis articulo animam peccatricē perlegerunt, prior in vix ira nomine venit; ibi longe atrocius fuit sc̄iudicis, quia modicā temp̄s p̄missabat. Audiamus Gregorium. (1. 24. Mor. c. 1.) Quantum brevitate temporis angustiatur, tantum misericordia expanditur. Num in hac vita tentatio anima ab uno, aut altero demoni; at in hora mortis totius inferni congregatio; cum anima in extremitatem, velut limbus ex Egypto, abiuta est, tunc universus colliguntur Phanomē exercitus; tunc mutuo se se extinxant. Adeste foci! amamini contra hunc, infrum, cum exterritate luctantem. Omnes inimici eius apprehenderunt eum inter angustias. (Tob. 1.) O infelis anima! ille ipse Demon, qui tibi nūllī misericordiam Dei imaginam nimis, & tuam conseruacionē facile ante oculos ponit, ille tibi runc exp̄probabit; si iudicūtū salvatur, peccator, quid fieri? alius tibi fugeret; impotibile tē male vivere, & bene mori. Alius te in frivolum spem eriger, confide, non morieris, erit adhuc temp̄s p̄mittēndū: &c. &c. Eheu! quid ages miseris, his fluctibus jactata? O vere non fructu Dei Filii sub schema urbis Solymanū lacrimas elicisti: &c. Audi pro corona historiam.

6. Erat tempore Conradi Regis. Vir quidam militari dignitate conspicuus, ob obsequia bello præfita Regi quidam placens, fed ob vita fecerunt, corpus irrequie volvunt, decunt lūptia. &c. Quanam hęc indicia? dicunt quād Medici, else morbi symptomata: ac faxūtū dīcūtūtū. Admitent ergo illam fedulū, ut vita emendaret; sed admītūtū sprexit verba falatū, & fil-

& fallaci spe prorogabat penitentiam. Inter haec subita agricola correptus, in lectum decidit: adeo iterum Rex, & profici amoris magnitudine, quo cum complectebatur, iterum moneret: ager iterum contemnit monita; velle se confiteri, ajebat, cum convalesceret, ne mortis timore penituisse videbatur, & confodibus fuisse faceret. Fortiter sibi loqui vilius est; fed miserabiliter deceptus est. Cum paullo post iterum Rex ad eum videntem intraret, toto horridior statim clamare cospit: quid vis modo? nil mihi amplius proficie posse. Paulus autem intraverunt horribiles vilii spiritus, & totum cubulum repleverunt: Tunc ille, qui certe maior videbat codicem horrendam visionis, & magnitudinem enormis & pondus pene importabat, iusti unius ex fastidiosis suis misericordiis, quem cum legimus: juveni omnino sceleris mea verbo, opere, & cogitatione commissa. Mod ali demones turram in me involvare, Socrati denti ferro, unus in capite, alter in viceribus me ultilare coepit. Ita loquebatur miser desperans, & paullo post infelicem animam in circu emittens, &c.

7. Epilogus. Ex Christiana peccatorum: infelix ite inferni tio, fuit id genus misera anima, cuius intuictu Dei Filius amarillime elevit: *Videns existimat: flevit super illam (Luc. 19.)*: perit miser; quia sprevit montis salutem, & non cognovit tempus visitationis fuz. Ab' ergo vos, ne spemite montis malum, praverteret lacrimas Caritatis per lacrimas verae penitentiae, & nunc agite, quod in tremendo illo mortis articulo ecclise oprabitur. Te vero, o Divina Mundi Redemptor! per vitam misericordia tua obtebor, edic: egone, aut unus ex prefatis est eterno in felicitatem illarum animalium, qui tibi lacrimas elicunt? O si ita est, ergo te per precium tuum fanguinis, quem pro hac anima effudi, cohibe ferientem manum, & tibi lacrimas penitentiae: clame cum Davide; Ne proicias me a facie tua. Clamo cum servo illo nequam: *Patiens habe in me, & omnireddam tibi. Amen.*

Dominica IX. post Pentecosten.

CONCEPTUS II.

De arcana peccatorum mensura, cuiuslibet homini a Deo praefixa.

Ego, quod non cognoverit tempus visitationis tuae. (Luc. 19.)

EXORDIUM.

Misericordia Dei habet certos limites.

I. Plane misericordia Deus est, & misericordia eius super omnia opera eius, id quod nemino in dubium vocare potest. Misericordia suam utique demonstrat, dum longum inter con-

Praefixit homini determinatam mensuram peccatorum.

2. *Præpositio.* Christiani Auditores! Velle vos hodie, præ quam alias intentus, ac confundebantur; quia materialiter occasione hujus Evangelii ponere cogito, quæ te sola sufficeret hominem potenter a peccatis cohibere, videlicet again de peccatorum mensura, cuiuslibet hominum arcano Dei consilio praefixa. Preliminariiter quo ex te, mi

Pecca-

Peccator, si scies; peccatum proximum fore enim ultimum, eoque patrato statim mortem repentinam, ipsumque interitum secularum, an auderes illud committere? Non poto: jam vero scias velim, potest fieri, ut hoc ultimum sit? Id quod in peccatorum: auscultate. Favere.

Judicia Dei sunt inscrutabilia.

3. *Confirmatio.* Judicia Dei sunt inscrutabilia, ejusque Providentia incomprehensibilis, investigabilis, ita ut exclamet Apostolus: (*Rom. 11.*) *O ositudo dilectorum sapientie, & scientie Dei, quoniam incomprehensibilis sunt judicia eius, & inveniuntur esse ejus!* Altissimi Seraphini stant ante thronum Dei velatis faciebus; quare? quia arcans Divina Providentia, ordines, ac consilia necintur scrutari, necint comprehendere. In hanc arcanorum abyssum non pertinet Philosopherum subtilitas, non Oratorum eloquentia, non intellectus creati aries. Aut, si non ita est, dic mihi, inquit S. Job: *Indica mihi, si nefi omnia, in qua via lux habitas, & te trahor quis locus?* (*Job 38.*) quasi dicere, juxta interpretationem Hieronymi: (*in Job 4c.*) *qua causa tubuli, nonnullis hominum salvam, alios damnari?* quia causa fuisse, aliquis post vitam, dico laudabiliter peccare, & perire: alios post innumeram commissam flagitiam penitentiam agere, & salutem consequi? Profecto ad hæc, & similia allucinatur humanus intellectus, cauamus ne sit, ita ut vel prefiguracimus Augustinus (*l. de peccatis, semiss.*) plus effari neciat, *quam, hoc genere ipsum est.* Dic mihi quis, cu Dominus Deus hominibus, qui diluvio perierunt, (*Gen. 6.*) centenorum annorum inducas dedit, non vero Sodomitæ, & Gomorrhae? (*Gen. 19.*) Hoc pener ipsum est. Dic mihi quis, cu Dominus Deus penitentiam Nabuchodonosoris septenis omnino anniis (*Dan. 4.*) expeditavit, nepotem vero ejus Regem Balathar coruendam criminiuum reum in medio iniquitatis curriculo inopina morte absripuit? (*Dan. 5.*) *Hoc pener ipsum est.* Dic mihi quis, cu Dominus Deus arborem, a Danielis viam, (*Dan. 4.*) abfuge morte abscondi precipit; contra Evangelice feci totius anni spatium (*Hebr. 12.*) indulxit? *Hoc pener ipsum est.* Dic mihi quis, cu Dominus Deus penitentiam Davidis benignè recepit; (*1. Reg. 13.*) econtra penitentiam Antiochi desipit? *Hoc pener ipsum est.* Denique dic mihi quis, cu Dominus Deus tibi, O peccator! millesa peccata misericorditer indulxit; contra complures alios, paucorum longe feculernos reos, aeternam damnavit? *Hoc pener ipsum est.* Plane ad hunc foem noctuz sumus, nec plus nobis supereft dicere, quan*v. Judicia Dei ab his multa. Abyli*us multa.

Claus Spicileg. Concionat. Pars I.

Quisvis hominum habet præfiam allionum mensuram.

4. His præpositis, scias velim, O peccator! *hunc ipsum Deum, qui in judicis suis est inscrutabilis, incomprehensibilis, cui libet hominum arcana, nobisque ignoto consilio determinatæ certainæ actionum suarum mensuram, ac numerum: determinavit numerum dieram, numerum falaturum monitionum, numerum peccatorum: Omnia in mensura, & numero & pondere disponit;*, ait Sapiens. (*Sap. 11.*) *Vultis, ut hanc veritatem nonnullis Scripturæ testimoniis demonstrem?* Populus Israel, diuturna peregrinatione perterritus, (*Num. 14.*) multo rotis contra Deum, contra Moysem, ac Aaron murmuravit; tandem insolitus rebus, quas a pectoralibus terra promissæ audierat conterritus, decretivit sibi ducem eligere, ejusque auxilio in Egyptum reverti: quidquid contra moliebatur Josue, & Caleb, fructuare videbatur: clamabat seditione plebs: *Constituamus nobis Dumem, & reveremur in Egyptum.* Quid ad hæc Deus? nemis infesta ira excanduit, & quāvis Moyse pro rebellibus deprecabantur, nihilominus prædictum feste obfrinxit: *Vigo ego! tentaverunt me iam per decim vices, nec obedierunt vocē mea, non videbant terram, pro qua juravī: Note specialiter verba illa: Tentaverunt me per decim vices: quid verbis illis significare vult Deus? nempe completa Israëlitæ mensura peccatorum; decretivit enim novenis vicibus misericorditer connovere: at ubi decima vice rebellavit impia gens contra præceptum Domini, ita est excidi fientis, peccat ferentia domini, non videt terram promissam. Quis negare aut, effici certam peccatorum mensuram? nemo: subiecta hic verba Augustini: *Ex vita Christi, c. 4.* *Este certum peccatorum medium, atque mensuram, Dei ipsius testimonio comprobatur. Pergo ulterius.**

5. Scimus, Patriarcha Abrahamo a Domine Deo hanc ipsam terram, de qua paullo ante locum tuum, fulle appromissam: *Semini tuo doce terram hanc.* (*Gen. 15.*) Sed quando, O Domine, hanc promissionem effectui dabis? *generatione quarta.* Note, Auditores, terram illam Chanuan, quam Deus Abram in promissis dederat, per runc inhabitabant Amorrhæi, aliquid populi; conquerenter promittere fecerunt Abrahæ hanc regionem, idem est, ac decemere exterritum Amorrhæorum. Quero igitur, cur non iam modo Deus tradit Patriarchæ possessionem illius regionis? cur non iam modo peccatis, ac bellis excidit Amorrhæos? percipite responsioneum ipsius Numinis: *Necdum enim complete fuit iniquitatem Amorrhæorum: Quasi diceret: Ego non nisi coactus ferio, & quidem coactus per completam mensuram peccatorum: cum iugiter Amorrhæi hanc mensuram primum ipso quartam generationem complebunt, ideo illis quadragesimæ annorum inducas indulgebo.* Audiamus hic itum Augustinum: (*ubi supra.*) *Hoc exemplo mansuetissime instruirum, & discimus, sequitur secundum peccatorum suorum & incedit in ea-*

sua-

summi, & tandem, ut convertatur, sustin-
etur, quoniam cum lumen suum non habuerit delito-
rium consummatum. O doctrinam terribilem! O
doctrinam terribilem! que sola hominem ab
omni peccato potenter cohiret debet!

6. Considera, obsecro, mi peccator. Et mihi,
& tibi, & nobis omnibus constituit Deus
certam, eamque occulam peccatorum men-
tam, qua exulta, fulminabit contra te
tentiam eamdem, quam contra Israelitas; non
vidabis terram beatitudinis: qua exulta, te-
cum ager, velut cum Amoris: excederis,
peribis: ficas enim velim, expleto termino, &
menstrua, ait Ludovicus de Ponte, (Visio prie-
ter. c. 1. §. 3.) aut ingruerupte uta cum peccato
ultimo repentina mors, aut Deus te omni-
penitentia gratia, ac auxilio destinet, peni-
tuique deferet. Ita expresse prater alios Sanctos
Pates Eusebium: (3. c. 2.) Deus expedit al-
quem usque ad certum numerum peccatum, &
peccata cum deferit. O horribilem desertiōem!
O peccatum terrible! O peccatum cali-
ultimum, & gehennae auficum! In mente
hic venit, quod pauci ante annis Hala in Ty-
rolli had procul Oeniponto mili contigit: Vi-
di ibi falinas Cadareas; erat fornax horrendum
fusca; nihilominus & famulis unus, qui rei
falsitatis defervebant, in ferrea, aut anca
olla pragrandis magnitudinis, in qua sūl coque-
batur, grallis, & pedum stapedibus innixus,
circubat, qui fucinula Salem & Safaginem
aequali proportione in olla dividebat: ebullie-
bat subito ejus pedibus aqua, unaque intolerabili
vapore, ac calorem spargebat. Quasi-
vi, mi bone Vir! quomodo perferre vales tan-
tum calorem? respondit, Domine, hunc ex-
affectudine perferre dicimus: interrogavit ulterius
quis, quodsi autem lubricante pede, aut fal-
lente gralla te cadere continget? repotuit;
tunc actum est de me; apud noscens cadere
idem, ac perire est. O peccatum ultimum, &
menstrua complectivum vere de te idem dixeris:
cadere idem, ac perire est. O mi peccator!
ardet sub pedibus tuis infernale incendium, tu
nihilominus fecure circus: In circuitu impis
ambulas, (Psalms. 11.) idem, de peccato in
peccatum. Verum heu! venias ultimum peccatum,
tunc actum est de te: occidi, perire
est: &c.

Hac mensura incerta est, & iniqua.

7. Quod terribilissimum est hujus rei, non
dum edixi, & fundatur in eo, quod hic ipse
numeris, & mensura sit dispar, & diversificata; si
Dominus Deus aequaliter constitueret singu-
lis hominibus coniuvire viginti peccata leta-
lia, posset saltem in novemdecim secure proce-
deri; sed cum uni milles, alteri centena, huic
decem, illi tantum unicum praefixa, nunquam
securi sumus, an non iam hoc peccatum sit ultimum,
mensura complectivum, & gehenna exor-
gium. O Bone Deus! quid est hoc? famulus,
peccabis. Amen.

Domi-

qui decem milia talentorum debet, procen-
dens, ventiam rogat, ac imperat: econtra, qui
unicum talentum in terra abscondit, ejicit in
tenebras exterioris. Terribilis est Deus super
omnes, qui in circuitu eius sunt, et Docti-
minus Lopez, (Annot. in Fer. 6. Paraf. n. 4.) U-
lo, qui debet decem milia talentorum, uno
verbis postulans solvitiam dilationem, accipit re-
missionem; & qui unum accepit talentum,
damnum est, quia illo usus non est. Audamus
pro coronide exemplum terrible: Vienne Au-
stria: juvenis erat floriferissimus, in studiis, &
pietate exemplar juvenitus, qui Spiritus sancti
instincta ad perfectius vita institutus an-
tulceps, & adscriptus erat. Prisquam igitur
ultimo mundo vale dicturus erat, con-
vocatis amicis, & familiaribus, ultimum epu-
lum adornabat, altera die e mari in portum,
idei, & mundo ad facia claustra transfrutus:
laute, & late aegatur dies. Renotis epulis,
item est in fatus, placuisse juveni & domi-
cellis praefertibus unum ad choreas invitare,
cum qua familiariter, ac blande conveftatis,
fere dicit, quod haecen nescit, videlicet
amare, & amari. Sed non abruptum confortium,
valdeq; amicis, dormitum concedit. Ibi, dum
necum sopitus jacet, recrudescunt Syrenum
species, & praefert illius puellæ blandi-
loquentia animo obversabatur; nec defuit sygill
Veteratoris uitia, qui has imaginaciones ale-
re, ignemque pericolosum fuscitate callebat.
Quid factum est? Infelix juvenis, haecen
prima innocenta insignis, admittit delicias,
confitent, peccat, & paulo post obdormire
incipit. O somnum terrible! Auditte, obsecro,
Dilectissimi, & expavescite Dei Iudicia:
sopito Juveni rumpitur vena, expulit sanguini-
us, & cum sanguine animam. Quanta fuit
amicorum conformatio de repentina morte,
tanta etiam erat spes de illius beatitate, ut
potere cujus innocentia, ac probitate latet
confabat. Interim miserius juvenis nisi
Præceptorum suorum apparuit totus igneus, feque
hoc peccatum unicum alterernaliter damnatum
affuerit, &c. &c.

8. Epilog. O Dilectissimi Christiani! quid
ad hoc? quid ad hoc? hic Juvenis, innocentia
exemplar, ob peccatum unicum aeternum perire;
quare? quia Deus illi pro tua mensura pecca-
tum unicum praefixa: ardet nunc in inferno,
& fine fine ardebit. O mi peccator! quis fronte
audes committere peccatum unicum, cum
necessitas, an non sit ultimum? ultima guttula
repletur vas, & demergitur: ultima guttula
excavatur lapis, & strangitur: ultima hora com-
pletum dies, & ingrui noct: ita ultimo pecca-
tum acceleratur repente tu damnatio. Per salu-
tem tuam igitur te rogo, cum ingrui tentatio,
cum allicit mala occasio, subfuite paulisper,
& cogita: Quid si hoc ultimum foret pe-
ccatum? &c. Hoc cogita, & in eternum non
peccabis. Amen.

C O N C E P T U S III.

Agitur contra irreverentias in templo, & lo-
cis laici fieri lotitas.

Ingressus templum, capite effice videntes in
ille, & ementes, dicentes: quia dominus me de-
misa orationis est, vos autem fecistis spectacula
lasciva. Luc. 19.

E X O R D I U M .

Irreverentia in templo sunt tam grave delictum,
ut omnipotenti brachio puniri mereantur.

vidit Dominum Dei profanari, ipse manus adhi-
bere statuit, ut cognoscas orbis, quanto odio
Deus afferuerit eos, qui Ecclesiam, & cultum
Dei variis irreverentias urbanar, & inhonorant.

2. Propositi. Dilectissimi Auditores! an
tempium hoc nostrum ab eismodi irreveren-
tias illatum, ac immunitate est? utnam esset!
Verum cum nonnunquam tanta hic immodi-
cia, garrulitas, cachinni, & effron morum
dissolutio cernatur, ut merito Dominus Deus
de novo flagellum contexere debet, opera
preiūm illi sit, & Divina ultiō dignissimum
Iustitiae. Favete.

Templum Salomonis maximo in honore habetur.
Quanto magis bonanda sunt nostra tempora
ob presentiam Dei?

3. Confirmatio. Revere obstupescit fuit
municipitia, qui Regum Sapientissimum Salo-
mon ararit, ut regai sui vires in adscitationem,
ut flagello, & funiculis contexto, suis ipse
manibus, ut eis efficiat certe hac effectu merito reparatur
inter maxima Christi Domini prodigia; cum
ipso solis ingentem Judaeorum turbam tam po-
tentiā strukture infundarunt, mille Judaei
ligna sciderunt, mille profelyti lapides poli-
verunt, septuaginta millia eos adverserunt, ter
mille & sexcenti fuerunt operari unum prelecti.
In illud impensi sunt bis mille nongenti vi-
ginti millions, nongenti novem millia auri,
& argenti. Tot vala, & instrumenta ei fu-
erunt illata, ut encorum non esset numerus. Thuri-
balorum fuerunt viginti, candelaborum de-
cem millia, tuba mille ducenta, instrumenta
musicalia quadragesimillena, ita ut juxta com-
putum Josephi vala ex auro puro fuerunt ult-
ri ducenta, & quinquaginta millia, ex argen-
to nongenti quinquaginta millia; præterea non
contentus Salomon, quod templum intrinsecus
quaero metu auro fuerit inquadrum, erit ad
extra illud cancellis manuit, prout obseruat
Procopius, (in 14. Reg.) ne pacium tanti polit.
Jan quoque, cur templo hunc tanta impensis
tanta reverentia fuit exhibita, ut populi fibi
gratia ducerent, si pavimentum illius oculari,
& Reges, armis depositi, custodiobusque
corporis ante portam relatis, ingredi posent?
an fuit illud Summi Dei realiter praefatis ha-
bitacolum? Nequaque: solus ibi continebatur
unum Dei, nempe area, pauculum manu-
a, Virga Moysæ, ac tabula Decalogi; &
tamen Regum lapientissimum tam portento
sumptuum impadio vix credidit fuit obligati
fatisfactum. Ex quo colligere licet, quid
non fecisset, si Deum ipsum holiprem habere
meriter, sic nos in templis nostris Deum
præstarem habemus, inumeris Sanctorum, &
Angolorum milibus figuram.

Infideles in sacra templo sunt maleficentes
quam Catholicos.

4. Verum enimvero haud admodum afflitor,
quod Judæi, sicut, nati populo, in hoc ipsa
locis

locorum sacrorum reverentia primas eredere debamus: illud potius agerimmo fero, quod vel ipsi gentiles, & heterodoxi in suis artis, & demonum delubris nonnumquam maiorem spireat modicium, quam fidibus Catholicis. Ponamus barbarum quedam peregrinum, qui diffit munus paribus nempe ex ipso Africa, aut America meditillio, in nostris regiones adventat, Europaeorum mores, ac regna faci curiositate literaturus. Venit itaque Baileam, Argentinam, aut in civitatem Imperialem, ibique hereticorum intrat stabulum, non Ecclesiam, cum se habeant crucem nec imaginem, sed colum pulpitum. In hoc circa quidam Ministrulus legit statum Ambrosii, (*Tom. 5. serm. 32.*) quod haecenus magnum mihi dedit difficultatem: nra sanctis Ecclesiæ Doctoris. Multum cum parco peccato ad Ecclesiam venient, & cum multis, ac magnis in Ecclesia reverentur. Quid autem? O fanfani Pater? ergone in Ecclesia; ubi est alij alij peccatorum, ubi est miserationis Divinae domicilium, ubi expari debet etiam commissa criminis, ibi, inquit, in Ecclesia multipliciter peccata? Ita, ita est. Dilocutissimi: descendamus ad particulas irreverentias in templis frequentius committi folias, & deprendemus, veritatem invenimus, Mediobanchus Antilitis pronuntiatum. Nonne veritimum est, multos Christianorum inveniri, per integrum, aut maximum partem Sacrifici rifiuti, ac cachinnis vacuit? in Ecclesia ridere, ubi debet peccata deferi? vah! fœlcius! Justa Philonem (*Ib. de Legat. ad Caium. 30.*) coram Imperatore ride periculorum ab aliis, quam soldi familiariibus; hanc enim fides immoletur, terreni Principes, in defectum suum interpretati, nonnunquam per morte, nisi vincit manibus, & pedibus. Audit Gentiles, dum Veneri, Saturno, aut Jovi facia faciebant, exactissimum tenuisse silentium, illudque suffic tam facundum, ut te Seneca, (*Epi. 94.*) unus ex Ephesib magni Maccionis potius brachium carbone accenso ambius permisit, quam facra turbarit. Hæc, inquam, peregrinus ille in lani hereticorum, & idola-traxum videt, & audit.

5. Postliminium in Ecclesiam Catholicorum de-latus, videt quidem die festa ingentem confluxum, apparatum superbum, insumcam amabilem; sed in hoc laborat, ut decidetur, num Sacrificio, aut choreis intereat: *Magni tumulis, magna confusione, tanta turba, tantus rufus, quantus in balneis, annunti in foro.* (*S. Chrof. hom. 26. in Epi. 1. ad Cor.*) Christus in Venerabilis quidem est expositus: sed quo plura ardenti lumina, ecclasi irreverentia adstantium se produnt. Quatuor feni-
cula, & paucialii probiores reverenter adstant, certi ferme omnes tam incompotis se gerunt, ut moneri indigent a Chrysostomo, (*hom. 36. in 3. ad Cor.*) olim pleno fervore ita detonante: *Non est tonbris, aut rugentioris tuberna Ecclesia, non officia forensi: est locus Angelorum, Archangelorum, Regia celo, celum ipsum.* Pueri attendunt salutationibus, interrogantibus respondent, alienos habitus, ac vestimenta circumspiciunt. Nobiles obvertunt tergum Altari, legunt litteras, narrant nova, piædes tabacarias, fape impuras, inicivem propinant. Mercatores licentiantur, contractus incantare, rationes exigunt. Ruric veluti facci frumentarii, scamni superincumbunt. Verbo pacifimi sunt, qui orationi-

in locis suis reverentiam tacendo defensant. Quid denique dicam de prolixis confabulationibus, quas aliqui adeo impudenter prorogant, ut etiam Sacerdotem, in Ara operantem, turbent? Quid dicam, ajo? nempe nil dicam aliud, quam veritimum est enuntiatum illud Ambrosii supra allegatum, nimisrum quamplurimos in Ecclesiam venire cum uno peccato, & exitre cum centenis. Nihil dicam aliud, quam quod dicit hodiernum Evangelium, a multis Ecclesiam converti in *scandalum latronum.* (*Luc. 29.*) Nil hil dicam aliud, quam quod detinunt Chrysostomus: (*hom. 34. in Acto.*) *Digna falso insunbas.*

7. Scio, quid hic unus, vel alter obliquatur: dicit aliquis, vis fieri posse, ut in tanta horum multitudine non incidat necessitas pauca aliqua colloquendi, &c. Respondeo expedite: ita hoc est effigium: non enim appetet talis necessitas, cui ante, vel post oblationem Divinum fastidier non posse. Modicum ante tempus interiū lūliū theatrali, & ingenio, aderant ibi, quantum luminary compunctus infiri posset, circa tria spectaculorum millia, & tam coriū orchestra tanta erat requies, tam alium silentium, ut nemo muhiatur fit aūsi. Si fieri hoc per quartus, & amplius horas poruit amore spectaculi theatralis, cur fieri non queat hora unica in reverentiam Numinis praescientis? O mi Chrifiane! obtine palia, quacumque velis, certus sum, si tu domi feria occupatione, uti ratiocinii, & studio abstrusore detinearis, non fieres a domesticis eos roris, jocos, & confabulationes, quae tua in Ecclesia diu prorauris, etiam illi nefcio quam praetererent necessitatem. Deus haec patitur in sua domo?

8. O Bone Deus! patere, ut analiter ad te converter, & tibi ex animo condoleam: tu summo cum defideris cupis in Eucharistico velamine nobis praefere esse uique ad conformatiōnē facili, & tam iniqua est tua fors, ut vel ipsi fidèles uel in ipsa domo tua ibi ad injurias non parcant. Tu humano geneti totam terram amplitudinem in habitaculum creasti, & tamen ad rases incitas redatas es, ut angulum non amplius habeas, qui possit dici tuus. Et rusticorum rugitus te scalpellum crassa plebis ignorantia, ex ripis Oceani mores disoluti nautam, & cafris impudentem militum, ex foro mercatorum iniquitatem, ex tribunaliis partialitates Judicium, ex hospitibus impatiens infirmorum, ex autis invide famularium, ex eisdibus privatis discordia conjugum, & impudicitia solitorum. Ita ex universo obte expulsi, configit in Ecclesiis; sed & has invasit abominatione, ut nec locus in iis tibi permitatur. Vocant domus Dei; sed furi juris alieni, sunt receptaculum scelerum, sunt hyppodromos vanitatis, &c. Christiana Pectora! quid factiugiter opus est audire, quid de S. Pontifice Stephano testo perheberiate. Aliquando facis in Altari operans, audiis populi irreverentis tumultus, & immodicetas; cum subito ad populum converteris, labii recenti Divini Agnelli langu-

tus, velut leo rugiens, ita fulminavit: *Paceſte illam, qui flagello felle de funiculis, dicti vendentes de templo.* (*Boson. Tom. 10.* Anno 890. &c.)

9. Epilogus. Hunc fulmini, quod addam non habeo, nisi ingeminando illud. (*In Taurro-Bistro, & aliis? Paſſio, paſſio:* si enim jam olim ante aliquot centenos annos sancta Virginis Hildegardi revelatione fuit, Germaniam, amantissimam parlam nostram, hæc punctum in proper irreverentias locis, ac rebus sacris exhibitas, heu! que supplicia porto a Justissimo Deo metuenda erunt, nisi immodicetas in sanctis fratribus emendemus, & cleria penitentia depleamus? &c. &c.

Dominica X. post Pentecosten.

C O N C E P T U S I.

Otentur, quod homo neutiquam de operibus suis superbire, nec de suis meritis presumptuoso confidere debeat.

Deus gratiar tibi ago; quia non sum, scis certe hominum — Jejuno tibi in Sabato, decimato omnia, que possides. &c. Luc. 18.

E X O R D I U M .

Quidam de suis operibus sibi blandiuntur.

1. *S*unt hominum nonnulli, qui caput habent ad eo debile, ut guffato modico vini haui-
fla, vel etiam ex solo odoratu inobriantur,
dum contra alii, qui stomacho validiore vi-
gent, post generosas componitores sui plene
comptes consistant. Ita fuit e Christianis non-
nulli, qui ob quodlibet bonum opus sibi glo-
riose applaudunt, & nefcio quam perfectio-
nis præsumptionem concipiunt, dum exconta
homines sancti, Spiritus sancti Magisterio edo-
cti, de fe, operibusque suis non nisi humili-
ter sentiant. Sunt illi ut Phariseus, qui ho-
do orature templum ingreditur: en: ut elati-
fronte incedat; en: ut superciliis jacter; en:
ut spumantibus buccis fiam fælicitatem
crepet. *Deus gratiar tibi ago; quia non sum,*
fieri certe hominum: &c. Evas gratulator tibi,
fancisciame Vir! sine dubio Deus sanctitati
tua nefcio quantum oblitus est, forsan iam
obligerat Angelos, qui te novum Moyensem supra
fidera eferant: doleendum maxime est, quod
gentes, & populi non videant radios vultus
tui, alias pleno confluxu advolatolari, & simili-
bri vestimenti tui venerabundo poplite ex-
sculatutri, &c. Christiani Auditores, advertitis
Ironiam? advertimus, dicitis. At quoniam hac
Pharisaica elatio nonnisiem etiam e vobis
denunciat potest, qui forsan unius, aut alterius
boni operis intuitu fibimet ipsi de mura
qua sanctitate blanditur.

Non est superbiendum de meritis.

2. Propositio. Ideo hodiernae sermone explicare constitut, quantum ipsi sit, quae operibus nostris adiudicari potest. Abit factum, & factum præsumptio, memento illius Paulini. (*Gal. 3.*) *Sed quis existimat se aliud esse, cum nihil sit, ipsa seducti. Favete.*

Homo se humiliet invita suorum deservit.

Confirmatio. *Pavos*, inter aves superbissima, geminatum fyrme verlus foliem explicans, minimum quantum in sua pulchritudine fibi complacet, & ceteras volutes fastuolo, ut ita dicunt, supercilium despiciat: at ubi oculos in nigrantes pedes reflectit, confusum, complicato fyrmate, suas maculas reverendatur. (*Picturam Symb. I. 4. c. 5. n. 520.*) Explicata, o Christiane, operum tuorum gemmas, perne licet, applaude tibi ob prolixas orationes, quas fundis, eleemosynas, quas distribuis, Sacrificia, quae fieri curas, jejunia, quae frequenter, dic jactabunde. *Nam tu, hunc certi hominum.* At ego te econtra oculos reflectere jubeo, in nigrantes anime tua maculas, quas tum gravibus delictis: quam quotidiani defecibus contraxisti. *Septies in die casti iustus.* (*Proverb. 24. 21. 16a.*) Si justus septies, quoties tu? percurre vita tua totus hitorium, pro? quantum peccatorum numerus a prima infancia, & per omnes adolescentias annos occurrit! numerus si potes, cogitationes recaminoles, numero verba minus haec, numero opera malitia: veritas in talvista Ecclesia, iam tot, & tot annis irrequentia Sacramenta; padis eti Angelico Epulo; audiuti milles Verbum Dei; ubi fructus? ubi Santas, tot perceptis Mysteriis consumferant? confidera te capite ad calcem, nihil intencas, nisi meram fragilitatem, & inferiam, pescata plurimis commissiis, & adhuc plura omnibus. Nonne omnis vita tua eis memoria continuatio, & res peccatorum, de quibus merito cum Davide exclamas: *Iniquitates meae superflua sunt caput meum?* (*Psal. 37.*) Cum ergo ex una parte certus sis, & quod gratiam per peccatum perdideris, ex altera parte nequitur sis certus, quod eam vera pomicetis recuperaris, ubi *al gloriam sua?* (*Ram. 3. v. 27.*) An grande quid tibi videatur, quod in te reperias unam uncianam aut, & centenariana plumbi? An grande tibi videatur, quod ager huius ferat unam volam fragmentum, & integrum acerum folii? An grande tibi videatur, quod colligas unam lagunculam mellis, & integrum aliquoram venientia? *Decem jugera vinearum facias lagunculam unam.* (*Ibid.*)

Opera bona, Dei magis sunt, quam nostra?

4. Verum denuo tibi, opera tua bona, aut aquiponderare, aut omnino praefare operibus malis: dic, quamnam sunt illa tam insignia op-

ra tua? sunt, inquis, eleemosyna, sunt jejunia, sunt generolz merciphiis victoriae. Itane? hac tua sunt? ita est, mea sunt. Heu! Fallebit, & vehementer falteris: non tua, sed potius Dei sunt: quamvis umbra styli in horologio solari diei horas convenienter deliquerit, non tamen ea operatio umbra, sed soli tribuenda est, a quo umbra dependet: ita, quamvis recte, & laudabiliter agas, ea tamen operatio plus Dei, quam tua est; quia tam esse, quam operari tunc a Deo plene dependet. Collige omnes naturæ tuae vires, adhibe omnes corporis, & animæ facultates, & certe ex te ipso non potens elicer, vel unicam actionem aternae vite mortiorum; ad hanc enim requirunt gratia supernaturalis, & quidam duplicita, videlicet *bonitatis*, & *bonitatis*: prima facta, ut possis mortiorum operari, altera excusat, ut possis mortalium operari. Quantilla ergo pars operis tui tu est? ap. forte in hoc gloriari, quod invitari cooperatas fueris? quid si hoc ipsum a grana provinciali, qua Deus juvat, ut operam conferas? certe aeterna Veritas enuntiat: *Sine nobis potestis facere.* (*John. 15. v. 5.*) *Audi, non dici Clarihi,* fine nihil hinc, aut nihil magnum potestis facere, sed simpliciter nihil nec magnum, nec parvum, nec facile, nec difficile, propterea annos S. Augustinus, (*1.1. de agri. 129.*) & Concilium Araticanum, inquietus: *Quoties bona agimus, Deum in nobis, atque nobiscum, ut operemur, operare.* Sc.

Opera nostra fuit valde mensura. illud
5. Taceo innumerabiles defectus, quibus opera, quamcumvis tibi arrideant, ex tua culpa corrupuntur. O quoties in operando se iniunxit amor proprii! O quoties subest mundanum solitolum! O quoties opus fit ex mera couardia! O quoties meritum minuit naturalis propensio! Quoties subrepit corpor, & edendis! O quoties opus depravari a vanâ gloria, & qua famula sunt! heu! menundemus, ne quondam Deus iudex, cum opere tua examinearet, idemmet tibi respondet, quod Episcopo Sardicensi! *Noli inveniri opera tua plena,* (*Apol. 3.*) sed manca, truncata, & multas finalis intentionibus depravata, &c.

Homo miserissimus, & se comparet cum Sanctis.

6. Quodsi tanta est hominis fragilitas, & nihilcum, cum te secundum se, & considerationem, ut iudicam, *assister, perpendit, quamue cheu:* erit illius miseria, cum te confidatione *comparata* intueris, ideal, cum te ipsum contentum magnis illis Sanctis, qui cum Christo in celis

calis regnare? bipalmariis pigmatis grandisculum se abutari potest, quamvis sola te imaginatione metitur: at cum proceri giganti appropinquet, & illius excessum videt, statim tuam despicer docetur. Adeo igitur, mi homo, inture in parente calo Sanctorum ordinis: En hi sancti Apostoli, animarum zelo, & Fidei propaganda studio incendi, in frigore, & muditate, in fame, & siti, in opprobrio, & persecutionibus, in insulis, & adversitatibus mundum peragiti sunt: die, quid tu pro animarum salute magna egisti? En hi sancti Martires, in exiliis pulli, gladiis obturati, lanceis confusi, crucibus affixi, flammis combuti, a feris lanatis, vitam, & sanguinem omniac pro Dei gloria effuderint. Dic, at tu unicam sanguinis guttulam pro Deo? En hi sancti Confessores, centenis omnia anni, in summa alpitera vitam traxerint, ut S. Romualdus, tripli anni catena ferrea operari incenderint, ut S. Eusebius: quatuordecim annis in mortuorum sepulcris deliterint, ut S. Jacobus patiens: quadragesim annis supra columbam steterint, ut S. Simon Stylites: septuaginta annis lacrimari sunt, ut S. Basilius: peccatis fratre cruentarunt, ut S. Hieronymus: corpus cilicio domuerint, ut S. Eligius. Sc. Dic, quis tua prestantia opera? En, ha facte Virgines paternum dominum deteruerint, mundi divitias concalarunt, Regum, & Principum nuptias depesuerint, moilla cum ciliis, armillas cum facris, palatia cum speciebus, & cavaeis permutarunt. Dic, quid tu amore Dei reliquisti? Erubuisse seipsum, & in comparatione tam excellentiæ fastuorum, & agnoce nihilrum tam. Quodsi omnis cali Empyrei ordines prætergredi, & ad ipsam fastuissimum Virginis, & Dei Optimi Maximi thronum approquinque liberta, cheu! tunc minus eris, quam unica arcuenda ad Olympum, quam unica formida ad balanum, quam unica scintillula ad solem comparata. Et superiore audes? merita tua excolere? grandissimæ de te levare? dicere? *Non sum hunc certi hominem?* Ecce. O miserum te! care, ne tua te jastantia trahat in ruinam. Pino, & pro corone historiam antecuto huic materie accommodam.

7. Exempta quidam, lethali decumbens, proximo monasterio Sacerdotem vocari petiit, a quo ultius monitionem Sacramentis muniretur. (*Godebert. Perula in finis Vito.*) Dum Sacerdos, SS. Eucharistiam portans, per sylvam transit, & campanulam, ut mons ch. Clericus pulsat, latro quidam ibilatans, audito sonu, appropinquans, videns, quid res agerent, Rom, ut erat, eductus, secutus est usque ad cellam Eremicalem, mandatique foris, indagans status, quod dominum viri aeo facti ingredierentur. Cum ergo aeger, præmissa Confessione, Eucharistiam recipit, ita latro prope junum, ingenitare, & inter lacrimas in hac verba exasperatus copit: *O misera Grego*

tali oitem, qualis tu eris! audiens huc Eremicalem inflari, & repente ceperit: *Enimvero tu hoc merito optare debes, ut talis foras, qualis ego.* Perdito ministerio, Sacerdos ad monasterium regrefus, eumque secutus est latro magna cordis compunctione, volens conscientia noxias perferiam Confessionem exonerare. Sed ecce a morte præventus, in via expiravit. Mortuus est pariter Eremicola, & sequenti nocte huc Sacerdoti revelatum, quod Angeli animam latronis in calum deduxerint ob humiliatum, & damones animam Eremicalem in infernum raperint ob suam jastantiam, & mentis elationem: &c.

8. Epilogus. En, O Christiane homo! quam imprudenter agis, cum meritis tuis præsumptuose confidis, & cum hodierno Phariseo magna de te ipso fensis. Excute te ipsum, agnosc infirmitatem, & miseriam tuam, & ex hac cognitione dices coram Deo humiliari: quamvis enim substantia humiliatis in voluntate constituta, nihilominus voluntas non aliunde legem accipit nisi, ministrare se demittendi, quam ab intellectu: constanter in animo tene illud facili Luce monumentum. *Cum fecerit anima, que precepit sunt solis, dicit: servi inuides sunis, &c. &c.*

Dominica X. post Pentecosten.

CONCEPTUS II.

Offendit, orationem non placere Dominus Deo, nisi conjunctam humiliari.

Publicanus a Iesse fuit, misericors nec adest in celum levare, sed percutiebat peccatis suum discere: Deus propriae fistulae precorari. Luk. 18.

EXORDIUM.

Mendicus fastuosis non impetrat fidem.

1. Quallionem ad Vos, Christiani Auditores: quid confundam putatis de illo mendico, qui, eleemosynam rogatus, prius digitos annulis, & adamantis, column torqueribus auris, corpus pretiis vestibus ornare: plane, dicitis, talis homo crufie trahitur; talia enim ornamenta palam demonstrant, cum aliena opis manuæ eis indignum: pauperes suum potius miseriam, infinitates, egalestremque sub contemptu dare debent, ut inuestes ad misericordiam flestis. Gabonita, ut a joliegratiam, ac communione impletarent, venerant ad eum miserabilis alpestrum, obfolesciens vestibus, obriscalementis, quæ ad indicium verutatis pittores conculca erant. (*Ioseph. 9.*) E contra fiduciam, & vanam ostentatio odiosa est, & alpicemiam potius odium, quam inferiorem provocat. Rekte judicatis, Auditores: hanc tamquam hanc verba exasperatus copit: *O misera Grego*

Y 4 PM.

Phariseus, fastidiosus hic thralo, at S. Bernardinus, (ap. Speranz. script. sel. punci. 21.) **stigmatis mendicantem**, manus dixit, & auro plenis operas, quid mirum, & vacue remaneat? accedit ad fontem misericordie, & misericordia se indignum offendit, vult Deum orare, & incipit seipsum laudare. O infelix Pharise! esto, quod decimas des, esto, quod jejunes, esto, quod elemosynas facias, esto, quod plenus sis virtutibus, has tamen omnes quoq[ue] momenta perdidisti vanam gloriationem tuam, quae fuit pretiosum unguentum, nisi diligenter ampla claudatur, evaporat. Excontra hunc publicanus, dum se peccatorum profiterit, dum in extremo templi angulo le abcondit, non aufer oculos ad calum levare; dum pectus tumdit, & lamentatur, gratiam invenit. O quam appositum similitudine Doctissimum Stapletonus (hoc Dom. test. 3.) utrumque depinxit! sicut optimi cibi, inquit, inordinate sumpti, agitudinem affuerunt; venenum vero, in medicina sumptum, ut in theriaca, sanitate operatur; sic aliqui, cum ipsi virtutibus tumescant, anime permiscent fibi conciliant, ut hic Phariseus; alii in peccatis humiliantur, ut hic phariseus, & interdum ad maiorem perfectionem retrahuntur, &c.

Oratio debet esse conjuncta humilitati.

2. Propositio. Christiana anima! hoc theatrum hodie nobis aperitur ad nostram intrationem, qua eruditur, oratores, ut Deo grata, nobilem proficia sit, debere esse conjuncta humilitate. Quid efficacius contritione? justificas hominem; & tamen autem dicere, illam sine humiliatione Deo non placiturn: ideo David, ubi de corde contrito loquitur, statim mentionem addit de corde humiliatio: Cor contritum, & humiliatum, Deus, non despicer. (Psal. 50.) Hac materia hodierna esto. Fave.

Triplex est humilitas.

3. Diviso. Celeberrimam illam gnomen, quam S. Lucas noscitur inculcat: *Qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur*, trinitas vicibus in Evangelio repetit Salvator, nempe apud D. Matthaeum decimo tertio, apud D. Lucanum decimo quarto, & in hodiernis Evangelio; trinitas etiam vicibus Ecclesia fidei populo proxeget. Cum trinitas vicibus? Respondet Didacus Stella: (ap. Mass. bac. Dom. v. 14.) *Ad suuendam triplicem humiliatem cordis, ori, & operis*. Omnis hac triple humilitas oratione conjuncta est, & contra triple superbia cordis, ori, & operis a supplicante abesse debet, ut oratio utris fit, & impetratrix. Percurramus ordinis hac tria requisita.

§. I. Humilitas cordis.

4. Confirmatio. Primo quidem ad Orationem

utiliter requiratur humilitas cordis, quia homo de se ipso viliter, & abjecte sentit, sive se secundum statum gratia, sive secundum statum naturae consideret, sicut vilissime de se sentit humilis publicanus. Quid est homo, si secundum statum naturae spectetur? est vilis terra vermiculus, est corruptio[n]is peculum, est temporis spoliu[m], est mancipium mortis, est fragile corpus, est folium arboris, est vita mors, est Seminarium verminum, est sensitivum cadaver: (Cor. a. Lopide in Gen. 3.) & cib., quod homo magnus nature dotibus, uti robusta fiantate, pulchritudine corporis, divitiae, acri ingenio, scientiis, & artibus pollet, tantum tamen abest, ut ex his superbiens anfam capere debeat, ut potius ex hoc ipso capite co-majorum habeat rationem se coram Deo humiliandi, tanquam ex fonte, a quo hec omnia fibi largiter prolixerunt: *Quid habes, quod non acceptasti?* interrogat S. Paulus: (2. Cor. 4.) Nihil, nihil; quantum, quantum es, quanta, quanta habes, omnia a Deo es, & habes: *Si autem acceptisti, quid gloriaris, quod non acceptisti?* quemadmodum igitur ridiculus est puerulus, qui de nova tunica superbit, quam a patre accepit: ita nos profecto Deo, & Angelis ridiculi sumus, si in donis nature, quia coelitus data acceptimus, immoderate nobis complacamus.

Homo nihil habet ex se, & quod habet, est valde mendacio.

5. Longe adhuc miserabilior est homo, secundum statum gratia spectetur; ea enim opera, preces, jejuna, elemosyne, aliisque, in quibus fibi plus quoq[ue] complacet, coram Divinis oculis multoties sunt mendosissima, & deficitibus plenissima: Ingressore, mi Christiane! in aream horrei, ubi purgatur triticum: videbis ibi, quando triticum agitatur in cribro, cito disparegra granula frustaria, & nil remaneat in cribro, nisi fungos, lolias, & paleas: ita se res habet in homine, si animum tuum excusat: *sicut in preseparatu cribri remaneat puluis, at sapientia Syrah,* (Ecccl. 27.) *h[oc] opera humiliari in cogitatione illius.* Contigit forte, ut non nemo, dum aliquis opera, infigenter a se praestata, confidat, de seipso magnifice fentur; verum excute te ipsum, O homo! examina opera tua, & invenies furture, & paleas: *O quod finis intentions, somonientia, vanum complacentia, aliisque defectu[m] deliciet[ur] sub operibus suis!* Excuse te, inquit Doctissimum Palaclus, (in Ezech. 26.) *& furta bonorum caderet, nihil nisi furfus, & miserans inveniet.*

6. Quodsi ponere velis, opera tua inadequaque esse perfectissima, non quidem me opponam, nihilominus tamen dicam, te magnam habere miseriam, & causam profundissime humiliacionis: queris, quare? quis quidquid egredit, necis tamen amore, an odio dignus sis. Mi Christiani! scimus quidem, quod preces fundamus, quod jejuenemus, quod sacramenta

fir-

De humilitate orationis.

345

maxima, dicente Gregorio: (Mar. 2. 28. 10.) *Auctor sit gratiam negare convictus, quisquis est tributus, quod operari.*

8. Multo turpis adhuc delirant, qui a dominis etiam supernaturalibus applaustrum quadrant: sive, qui nullam electioynam, nullam perspirationem faciunt, & statim buccina canunt ante se: cum ad Ecclesie structaram sub fidem conferant, cum pupillum ad servitum, aut opificium promovent, cum ergo inferunt, cum viduam defendant, ubique suam beneficentiam propagant, & depradicant. O infelicia bona opera! immo hoc ipso jam non amplius bona opera, quia prepala*ti* disciplinatio enim Deo, cum vanitate, & ostentatione conjuncta. Dic, mi Christiane, quid sentis de illo agroto, qui, dum vena illi laceratur a chytrio, parsiorum languorem emitunt, groforem autem certes? dicitis sive dubio, huic miserum esse filium mortis: is ego affirmo de fastu homine, qui nayos suos ac errores sollicito tegit, econtra bona opera undique debuccinat: in periculoso statu veretur; quia bonum sanginem diffidat, malum retinet. Venerabilim ad Regem Ezechiam Legat Abyssiniorum, quibus ille magnificientiam regai sui depredecabat, thesaurorum etiam regi exortabat: quid evenit? confitent iusti Domini a Propheta audire debuit: *Ecce dies venient, & auferentur omnia, quia sunt in domo tua, & qui candiderunt Parenti tui usque in die mense Babylonem.* (1. Reg. 20.) Unde ha minaz? quia de causa Deus Ezechiam Abyssinum expoliandum deavit? propter hanc ipsam ostentationem, & jactantiam, *Hec para eorum est,* addit doctissimum Speranza, (Script. sel. punci. 21.) qui sive accipere, & cum, quibus nee operari, propagant bona spiritualia, que acceptare: perdunt ex: quia non Deo, sed sua vanitati, & complacentia offerunt. Tu ergo, mi Christiane, cum Deum oratus accidis, profiteri te peccatorum maximum, & tua omnia fecisti, ad qua ratione inuenis cui obstringeris, at tandem ferre iustificari sum. (Luc. 17.) &c.

§. II. Humilitas operis.

9. Tertia denique humilitas, qua orationis comes esse debet, est humilitas operis, qua homo non tantum corde, & ore, sed etiam extera corporis compositione suam coram Deo abjectionem, submissionem ostendit: hanc atque nos edocuit humilius publicanus, dum in extimo templi angulo percurrens pectus, non auctor est pia erubescencia oculos in extimo templi angulo levare. Nemo credit, quantum haec submissa gethsum, sensumque compositione Deum movebat ad commiserationem: De Anna Saucelis Mare recente Regum falsi, (1. Reg. 1.) quod cum illa multiplicaret pectus in contemplatione Domini, tanta sensum recollectione oraverit, ut tantum labia ejus moverentur: quid? an tantum labia? an non caput hinc inde jactebat? an nou oculos in omnes templi angulos emittebat? an nou risit, gemit, sur-

cu-

Circumstantia mortis, aut vestimenta contemplata est? nihil simile. Ergo plane profus aliena fuit a moribus hodiernis Christianorum, & Christianarum: illorum quidem, quibus solemniter est in templis irreverenter circumspicere, uno poplite flestere, nova legeret, aut narrare: harum autem, qua vanitatem compto, ornata, ac calamistrata in Ecclesiis, tamquam ad comediam, apparent; ut vel ex ipso velletu apparere, eas plus hominum: quam Dei oculis velle placere, ha pleno spiritus fervore allocutus Chrysostomus: (*Hom. 8. in 1. ad Tim.*) an chores ductura ad Ecclesiam pergit? an ut cui spectaculum praebeas, adveniens? non est hic supplicantibus habitus, sed insulans.

ro. Quid dicam de sis, qui in templo de primo loco ambitiose decertant, contentundantur alii, nemini cedunt, purant tibi depiccati eis, si virum trivialem, opificem, fermum, aut nunc, vel quemcunque inferioris fortis hominam ante se patiantur: dicunt, haec est tantum trivialis, & inops femina, ego sum ditor, sum honoratus. Mi Christiane, falleris; coram Deo enim omnes sumus pars: stellula differat quidem a stella in claritate, sed si conferantur, neutra alterius superius, sed utrumque obliteratur. Praterea forsitan ingens tibi documentum infers lac tua ambitione: fieri enim potest, omnes preces tuas non esse Deo acceptas, quia cum tali arroganti conjunctas, quin immo haec unica humiliacione, quia fratru tuo honoratiore locum connives, potes plus meriti forsan apud Deum colligere, quam per neficio quantum prolixas preces. Narratum de anachorite quodam, (*Ex. 4. Deh. Par. 1. de Humili. n. 5.*) quod arcana cuiusdam textus scriptariorum intelligentiam volens a Deo impetrare, per scripturam hebreorum: levare lejunari: habebat penes sellam suam haud procul alium Monachum, quem ha super re confundere poterat; sed nobilas, quia illum, ut juniorum, deflexis, sequi ipso radiorum regnabat: tandem, ubi diu operam frustra perdidit, denavit fratrem suum consultum ire. Igitur, & via ostium clausit, cum ecce Angelus ei ecclz adfatu, inquit, scripturam hebreorum darum: Jejunium non ita placuisse Deo, quam haum humiliacionem, quia fratri suo juniori te subiecte re voluit; deinde sensum Scriptura ei aperuit, & evanuit; &c.

11. Epilogus. En, mi Christiane, quid apud Deum humilitas posit. Tu iugur, cum oras, humili te corde, humili te ore, humili te spora, & oratio tua, ut ita dicam, omnipotens erit. Ne quare, cur mulie. Christiana facte a Christo impetrare expulsionem demonis a filia, respondebo enim, propter humiliatem: ne quare, cur Centurio obsecratus puer famam: respondebo enim, propter humiliatem: Ne quare, cur Achaz confectus sit duplex signum a Deo, Respondebo enim propter humiliatem: Da duos, quoniam minus fatuole, alicui humiliter accedit ad hoc templum, &

primo dicam, quod vacuus sit recessus sine gratiis, & beneficiis Dei. Alteri dicam, quod defendenter iustificatus in domum suam. Amen.

Dominica X. post Pentecosten.

C O N C E P T U S III.
De obligatione Decimorum, & de damnis, quia es illarum defraudatione oriuntur.

D e c i m a s d o m i n i u m , q u a p o s s e d o s . L u c . 1 8.

E X O R D I U M :

**Dominus Deus ex frangibus terra fuis reser-
sus decimas.**

Benedictissimus Deus ex rebus omnibus, & quas in emolumenta humana generis produlit, sibi aliquis (speciarum) reservavit. Creavit tempus, ut facula, annos, mens, septuagesima; & ex his hebdomatim unam diem sibi sanctam esse voluit. Creavit hujus mundi adiutoria, ut palatio, arces, castella, officinas, tugores; & ex his Ecclesias ad humanum cultum fancisci praecepit. Creativitatem, utiboves, & oves universas, insuper & pecora campi; & ex his innumera elegit veteris tellamenti holocausta. Creavit homines, corumque diversimis status, ac ordines; & ex his aliquos singulariter ad suum cultum deputatos esse voluit, nisi Sacerdotes, & Religiosos. Deinde, utrad hodiernum scopum magis approximauerit, creavit, creando annuntiavit inscribentes terra fruges; & ex his sibi reservavit decimas. Equitatem huius obligationis primus agnovit Abraham, (*Gen. 14.*) qui devictis Chedorahomor, & tribus federatis Regibus, Sacerdoti Melchizedech nomine Dei decimas dedit. Exemplum Abrahami emulatus est nepos Iacobus. (*Gen. 28.*) Tum in lege scripta obligatio decimorum transiit in precipuum: *Decima, & primis ruris non tardare effere Domino:* (*Exod. 12. & 13.*) sicutque haec obligatio adeo constans, & universalis, ut vel ipsi Gentiles ad praefandas idolis suis decimas lete obstruiri pararent, ut de Posthumio post obtentam bellum Latinum Victoriae, nec non de aliis Romanorum Dacibus (*op. Cor. a Lin. Gen. 14.*) testantur Dionysius, Halicarnassus, (*16.*) Licius, Xenophon, (*Cypr. 1. 5.*) & alii. Hercules, inquit Cicero, (*1. 3. de Nat. Deor.*) quidam decimam exigit anguum, si superius factus es. Et Herodotus: (*m. Clio.*) sibi, inquit ad singulis portis aliquot in rito satelliticis custodes, qui veteri exportare operi, ut earum decima facta reddantur. Arque ut ab hodierno Evangelio non recordam, certe inter alias peccatas opera justabunde gloriarunt Pharisaei, & replex signum, quas possidebar, decimas indebet exafolle, &c. Ecce, quid valer; notus Parochus hodie erit Cicero pro dono tua,

por-

De obligatione Decimorum.

347

portabit dedecimis, Advocatum aget pro mar-
tirio suo: &c.

2. **P**ropositio. Christiani Auditores, suspen-
dit temerarium judicium. Dicite, an per in-
regnum decimorum, quo in hujus Parochi
verborum, unquam vel verbo mentionem loci
de decimis? certe non: loeo, ruitu, plebiodio-
sum esse moneri a vestrum ignoramus vos accur-
atissimos, fidelissimos, & plane Christianos esse
comperior in foventis decimis, utique virtu-
m non vertexis, si insignia emolumenta vo-
bis expulsi, quia ex hac re in vos redun-
dat, siquid, finitum dixero, id plane non de
vobis, sed de aliis, inquit, & iugis ostracis
decimis intelligi cupio. Fayette.

Explicatur quid sunt decimas.

3. **E**xpositio. Ante omnia explicandum ve-
nit, quid, & unde sint decimas? Declimat, ait
Dochilinus Abulensis, (*q. 14. de decimis.*) sunt
tributum, quod Domino Deus penditur in re-
cognitionem beneficiorum, quoniam a liberalis-
tate eius magno acceptorum. Decimas, ait S. Au-
gustinus, (*de decimis.*) sunt oblatio Dei facta,
qui homo se profiteret decimam rationabilem crea-
turam, quam Omnipotens Creator post novem
Angelorum Chorus produxit. Decimas, uti de-
finitur ex Tridicino, (*Sess. 25. & 26. de Re-
form.*) sunt actus Religionis, quatenus in re-
cognitionem supremi Domini Dei exfolvantur,
& sunt simul actus iustitiae, quatenus sunt de-
bita Ministris Ecclesie ob Officium spirituale.
Indicibile est, quanta tam corporalia, quam
spirituaria Bona Benignissimus Dei humano ge-
neri conferre ob hoc tributum, ob hanc obla-
tionem, ob huncactum Religionis, & iustitiae:
certe S. Augustinus, (*Temp. 219. de temp.*) Bona
illa corporalia (ut jam nihil dicam de spiritu-
libus) ad triplicem classem reduxit, inquies:
ex prestatione decimorum conffugere, agrorum
fertilitatem, corporum sanitatem, & in rebus,
ac negotiis Benedictionem Divinam. Loqua-
mus in *Malach. 6.*

6. **V**ultis, Dilectissimi, hujus rei exempla
percipite, quid enarrat Eugypius in Vita S. Se-
verini Noricorum Apostoli: (*1. 17.*) Lauracca-
nes cives moniti a S. Severino decimas dare pau-
peribus, id facere distulerant, ideoque leges
coram alias pulcas invaserit rubigo: illi ad cor-
reducentes, culpam confessi, veniam petierunt
a S. Severino, qui discepulit: *Si decimas ab-
stulsetis pauperibus, non sanam aeternam mercede
feremini; sed etiam commodis possetis abundare
prosperitatem; sed qui culpam propria confessio
cogitasse, de Domini pietate polliceris, quod u-
biq; presentis non nescib; tantum sibi refusa ult-
rare non valles.* Inde horatus est indicio je-
nium, quo expletio, placida imber deferat
anulus absterit incommoda. Terribilis est, quod de
Dario regnare relinet Joannes Archi-Episcopus
Ulpianus (*in bip. Gaber. l. 18.*) & Joannes Mo-
lanus: (*Orat. 2. & 3.*) Canutus Rex, cum pio
studio contenderet, ut Christi ministris libera-
lius de decimis, & primis providereferat, ini-
giacit cuiusdam Blaconis perfidia traditus, ab in-
fama plebe trucidatus. Quo facto, tanta framen-
ti penuria Daniam invaserit, ut maxima populi
pars emorere: finitimus populus erat abundantia
temporalium leges, ut privata gentis, non publica ter-
ram ultio videbatur. Experimento tempore di-
ciderant, se hanc novem frumentorum partes
amisire, qui decimam ex eis Deo, & Dei Minis-
tris reddere noluerint. Quaso, unde frequen-
ter contingit, quod Dominus Deus pulcherrimas
segetes grandine, pruini, & clavionibus

de-

destruit? unde est, quod multi vix decimam partem fructuum in messe colligant? nec ego: verum S. Augustinus (*Serm. i. 10. de temp.*) ait: *Hoc est Domini iustissima consuetudo, ut si illi decimam non dederit, tu ad decimam resceris.*

§. II. Secunda corporis sanitatem.

7. Alterum emolumenatum, quod ex solutio- ne decimorum redundat, est sanitas corporum; Bonum illud, sicut supra cetera omnia terra bona estimabile est; iustissimum enim Deus qua si ex aequitate tenebat, ut illis, qui Ministris suis vita subfidae appetivit, vita integrata tenet, incolumentaque conferat. O quam diu ac feliciter vivere poterit Cainus, nisi erga Deum turpiter hac ex parte tenax, & avarus fuisset! fecit, Auditores, primos, duos fratres Abel, & Cain sacrificare Domino Deo. Sacrificium Abeli placuit Numini, Caini despiciunt; (*Gen. 4.*) nec mirum; quia primus obtulit de sapientia, id est, optima, & pinguisima gregis fuit; econtra alter obtulit *vitiosum fructum*, & melioris fuit referens. (*Corn. a. L. bie. v. 3.*) Indignatus Dominus Deus sordidissime avaritiam, gravissime punivit Cainum: quia poena scriptura dicit: *Ponit Dominus Cain regnum: quale erat hoc signum? Communior sententia interpres (*Corn. a. L. bie. v. 15.*) est, signum hoc fuisse tremorem corporis, a virtute conseruationem, hoc est, gravem infirmitatem, & defectum auctoritatis. Subintrat hic Philo Judaeus, inquiens: (*L. de Sacr. Abel & Caius.*) *Sicis Cain de fructibus, & non de primitis Deo sacrificiis obtulit, sed sunt multi, qui dant primum creaturam, secundariam hancem Numini, Quinam fuit illi?* Cornelius a Lapide (*in Gen. 4. v. 3.*) discreta reponit: *Quis ex frugibus peccatorum donat pro decimis?* Sunt Christianorum nonnulli, qui neclo quantum leucrum facere putant, si de decimis quidquam sufficiuntur? & elecant; ali enim decipiunt in numero, duo decimum aut quindecimum, pro decimo perdunt; ali manipulorum exiliorum segregant; ali, si danda est ovinula, aut pullus gallinecaulus, vel antierius, aut mitterimus, miscerimus, & jamiam morti proximum. Christiana pectora? quid prodest haec fraudulenta? an putatis quod daret? nequecumque fane: veniet de repente gravis agitatio, veniet infortunium filiorum; veniet furibus peccatum; veniet inopina mors, que decipio plura enterat, quam iniqua defraudationis coraffans.*

8. Placet iterum hujus rei exempla audire? In Polonia nonnulli Nobiles (*Baronius Tom. 11. Ann. Chr. 1022.*) onerolam decimorum solutio nem ita averfabantur, ut vel decraverint ad Gentilissimum refilie, & Ecclesiis suis Pastori bus videtur. Quid evenit? Boleslaus pius Rex auctores ecclesiarum bonis omnibus privatos, patim morte plecti, partim verberibus multatari pracepit. Cataniens in Scotia (*Joann. Magnis. l. 4. de gestis Scot. i. 10.*) Episcopum suum Adamum, decimas de morte exigentes, in culina eius combusserunt. id audiens Rex Scottorum Alexander

der, collectis copiis, auctores ecclesiarum compre hendi, & supra quadringentos extremo iupitio afficit: Comitem vero Cataniensem, quod Adamo, opem ejus invocanti, non succurreret, Comitatu privavit. Sed Deus gravissimum punivit: nam famili ejus, quod eos alperius aquo trahat, post paucos annos noctu trucidatum, accensis adibus concremarunt: perlit enim eodem supplici genere, quo sui Adamum Episcopum affecerunt. Burcardus Halberstadiensis Episcopus (*Lambert. Seafnaburk. Ann. Chr. 1059.*) declinationes Saxonum, que ad Monasterium Henvelde pertinuerunt, sibi inique vendicabat. Abbas enim Comitobii Megiathrus juber Episcopo per Fridericum Palatinum huc dicari, cum ad fortia restituenda nullo jure adiici posset, brevi eterni tempus, quo coram Deo haec causa dijudicanda esset. Moritur paulo post Abbas, & cum Episcopis hujus rei gratia synodus indexit, & in itinere lapus de equo domum relatis, et ubi domitio tuos rediuerunt; se enim in justitia poena jam fuerit, &c. Dilecti Auditoris, nonne terribilia sunt ista? fuit utique: sed quare Dominus Deus tam graviter punit defraudentem decimam? Non tate reponemus: quia, ut cum communis doctore docet Cardinalis Cajetanus (*in Summa V. decimam. non scitis.*) hac defraudentio non est furtum, qualecumque; sed sacrilegium. Sacilegium est, sacrilegium est.

§. III. Testis in rebus omniis benedictionem Divinam.

9. Derogat tertium emolumenatum, quod ex evolutione decimorum conseruit, est Beneficio Divina, prosperitas rerum omnium, & abundantia divitiarum. Perpendit, obscurus, mei Christiani: quam mirabiliter marcentur fortunis, ac opibus veterum: Abrahamus in auro, & argento: Iacobus in campo & silvis, Jacobus in gregibus, & armentis erant locupletissimi: qua decussa? audite reponemus. S. Augustinus: (*Hom. 48. inue. 50.*) *Majores nostri ideae operis capti avulsabantur, quia Deo decimas dabant.* Atque ad causam Iudei religiosiores, licet templum, Sacerdotes, & Levitas non habeant, decimum tamen nummum Bonorum omnium pauperibus erogant, habentque hoc proverbium: *da decimas, ut disflos.* (*Corn. a. L. in Deut. 14. 22. in fine.*) Cur tu non dicas, mi Christiane?

10. Econtra defraudentes decimorum plane omni benedictione Divina defituntur, in gravia sceleri labi permituntur, fortunis omnibus exsumunt, corpore, & anima tenui puniuntur. Profecto hanc in rea horrendum est, quod Joannes Molanus commemorat: (*l. 6. Nov.*) S. Bellinus Episcopus Paduanus divitem quendam, nomine Thomam Captivacione cogit ad solvens das decimas: & ecce infans homo aliquo adeo exaruit, ut Episcopum in itinere interfecerit: postea fandus Vir multis miraculis inclinatur, & ideo ab Eugenio IV. catalogo Martyrum descripsus est. Homicida autem a Deo punitus, ad

ad summam egestatem redactus, & ab omnibus derelictus, in carcere misere vitam finit. Postea eius, ut iratum Numeri placarent, templum, in honorem S. Bellini. Deo dicatum, edificarunt quidem, sed templum numquam ingredi potuit; quia immo peccato post omnino defecere. Ecce, tot mala ex defraudatione decimorum: &c. &c.

11. *Epilogus.* Quapropter laudo vos, Dilectissimi Parochiani, quod in praestatione decimorum accurati, religiosi, & folliciti sitis: gaudent, quia plurima sunt: Bona, quae exinde sperare potestis: quamvis bona repetit paucis: sperare potestis agerom fertilitatem, corporum longevitatem sanitatem, & in rebus omniis Beneficium Divinum: atque haec quidem bona in hac vita, in altera autem vitam aternam. Amen.

12. *Dominica XI. post Pentecosten.*

C O N C E P T U S . I.

De crimine detractionis, ejusque peccatis effectibus.

Solutum est vinculum lingue ejus, & loquatur recte res. Marc. 7.

E X O R D I U M .

Lingua est indecomabile membrum. Prosternit in Vito detractionis.

1. *M*agnam profectio laudem reportavit homo iste, quem Christus hodie utili lingua donavit: *Loquatur recte. Inauditus praeconum, quod iortant de nulo altero, aut falsum de pacifissim potest affirmari. Lingua recte uti, resarcit est; illam enim tam iniquitum tam indomitum est membrum, ut S. Jacobus Apostolus pro homine perfecto habeat, qui in lingua non delinquit. Qui non offendit in verbo, sed perfidus est Vir. (Jac. 3.)* Occulos trahere, aures occludere, guttum perfidum necedum arguit perfectionem; sed qui coercere valet linguan, his perfidus est Vir. Quis est autem, atque ubi est hic, & laudabimus eum? plane aut nullus est, aut rarissimus. Furibundi leones, ursi, tygrides possunt per artem curari, lingua autem nullus hominem demone potest, aut idem Apostolus. Atque utrue unico detractionis vito, omnis millesimatis, loquatur, perfrutur omnes hominum conditiones, ac statu, transcasum magistrorum aulas, nobilium arcis, senatorial curias, opificium officinas, mercatorum tabernas, rufficorum rugarria: exploreamus colloquia in popinis, in convenientibus, in visitationibus, & vicecomitis linguan esse bellum implacabilem, quae nemini parci: Incidit forte fermo de honestissime puerilla, & statim est, qui dicat, eam jam semel navigasse in Cyprus. Incidit fermo de juvente uxore, & statim dicitur, eam nuptias celebrare in plenilunio. Incidit fermo de Officiale, aut Prator, & statim dicitur, eum esse mercatores, qui

§. I. *Detractione ledit illum, cui detractione non sine gravis tristitia lassit.*

4. *Confirmatis.* Primo quidem detractione gravissimum damnum irrogat illi, cui detractione; quia admittit illi, aut falso imminat boi nominis extimationem, famamque, bonum illud ingens, quod plerisque ab hominibus ipsi vitez aquilhabent. Regius Psalmista, ubi de vites lingua disserit, specialiter indignatur detractionibus, illisque penam a Deo definitam sequentibus veris communiat: *Dixi concrederem*